قوچحلی = باکره ۱۰ ص
اقچه‌لی = ۵۵ ص ۲۱
قاره‌لی = ۷ ص ۲۱
[illegible] = ۷ ص ۲۲

٣٤٤٨

HACI MAHMUD EFENDİ
BEŞİKTAŞ
Vakıf Kütüphanesi

T.C. Süleymaniye Kütüphanesi Müdürlüğü
1923

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısmı: Hacı Mahmud ef.
Yeni Kayıt No: 3448
Eski Kayıt No:

مناظرهٔ سلطان
بهار باشهریار شتا
جناب لامعی چلبی

بسم الله الرحمن الرحيم

اول دلكش نوالركه بلبلان كلستان فصاحت * صدق وصفا هنكامنده انكله سراغاز ايلرلر * واول خوش ادالركه طوطيان شكرستان ملاحت * مهرو وفا ايامنده اندن پرسوز وساز اولورلر * شكر وثنايى كردكار عالم * وحمد بى انتهايى پروردكار بنى آدم دركه * صحائف اوراق كلزارى وصفائح اطباق ليل ونهارى * شهود ونظر اربابنه جريدهٔ حكمت وسر دفتر عبرت ايلدى

قطعه

سيز باندركه فلك بزمنده * بريرى ايچره يدى چرخى صحن
ماسوادن دل وجان اليومغه * سيم وزردن مه ومهرايكى لكن

(هوالذى لااله الاهولايعزب من عمله مثقال ذرة فى الارض ولافى السماء) بهرت انوار جماله * وظهرت اثار جلاله * وشول دلكشا اذكاركه بالعشى والابكار * صوامع ملك ملك اندن مملودر * واول روح افزا اخباركه فى الليالى والاسحار * مسامع سكان فلك طو پطلودر * تحيات طيبات

سيد الاولين والاخرين * وتسليمات زاكيات حبيب رب العالمين دركه * قلوب عالميان برد كفر وضلالله دمبسته ايكن * ونفوس دردغى وجهالتله دلخسته ايكن * روى منورى ايله تابناك وشرع مطهرى ايله پاك ايلدى

لمؤلفه

در كهنده قاره قول همچوزمين * برالا برد له سلطان قرين
بندهٔ خلقه بكوشى ماه ومهر * بزمنك سفره كشى چرخ برين

(نثر) ياايها الذين آمنوا صلوا عليه وسلموا تسليما) وعلى آله وصحبه المقتبسين من انوار افضاله وكماله * امابعد * اداء فرا ئضدن صكره كافهٔ مسلمين وعامهٔ اهل زمين اوزرينه براهين عقلى ودلائل نقلى برله واجب اولان دعاء پادشاه اسلام وثناى ظل الله الملك العلام دركه وجود شريفى وعنصر لطيفى جمله عالمك روحى وسعادتلرك سبب فتوحى در راى رزينى وفكر متينى فهرست مكارم اخلاق وقانون مراسم آفاقدر همت بلندى وامنيت ارجمندى احياء معالم شريعت واعلاء سنت اوزره مقصوردر تيغ آتش دمارى قاهراعداى دين ودولت وقلم كهر بارى ناظم مناظم ملك وملتدر لشكرظفر رهبرى حافظ ثغور الاسلام والمسلمين وعسكر انجم پيكرى راجم شياطين شرع مبين در (وجعل كلمة الذين كفروا السفلى ظل ظليل رايت اعلى سندن مفهوم (وينصرك الله نصراعزيزا صحفهٔ منجوق مه اساسنده مرقوم در

بيت

خورشيد سپهر شهريارى * جمشيد سرير تاجدارى

(نثر) دودمان روشن نهادنك دهن قناديلى اصحاب كفر وضلالتك يوركلرى ياغيدر وخاندان پاك اعتقادنك حسن سيرتلرى والطف سريرتلرى دين ودولت چراغيدر ذات مكارم آياتى مظهر صفات آلهى در ومظهر بينات نامتناهى در

بيت

اسسه هر پرده باد لطفی آچر * بردم ایچنده یوزکل وسوسن
خاك پاینه یوزسورن دله مز * صحبت یاسمین و بزم سمن

(نثر) وهوالسلطان ابن السلطان خلاصهٔ آل عثمان المختص بمزید عنایت الرحمن حضرت سلطان سلیمان خلدالله سبحانه ملکه وسلطانه ونشر علی العالمین بره واحسانه تعظیما وتکریما مادام القمر ببدره وهلاله ومالمع الروض بنجمه والارض باله

سبب تحریر این مقاله * وموجب تسطیر این رساله

برکون بوفقیر حقیر ومستمند ناکریز المعترف بعیوب نفسه جعل الله یومهٔ خیرامن امسه اعنی محمود بن عثمان بن علی الشهیر باللامعی عفی عنهم الرب العلی وکفی بهم البر الولی محروسهٔ بروساده صانه الله عن البأسا فی الصبح والمسا بعض خلان وفا واخوان صفا ایله بطریق اللطف والمواسا کندو کاشمده وعزلت خانمده اوتوروب کاه ذکرهم عوارف که عند ذکر الابرار تستضیٔ القلوب بالانوار وکاه نقل حکم ومعارف قلنوب که ان زلال العرفان حیاة الجنان واهله فیها کالحیتان هر یوزدن سوق کلام اولنوردی مناسبتله سوز بروسانك بهشت اسا یيقلاقلرینه وقلال تلال فلك نطاقلرینه وماء الحیاة کبی عیون وانهارینه وحضر صفت چمنلرینه ونار موسی کبی منور ازهارینه وشمایم نسایم جان پرورینه وصفای هوای ریاح راحت کسترینه ایردی هر سخندان فصیح اللسان وهر اهل عرفان ملیح البیان اول کوه فلك شکوهك تعریفنده وانوك منازل ملك منا هلنك توصیفنده علی وار بلاغت دلدلنه سوار اولوب میدانه کیردی وبوحقیر لاابالی بروساء جنت حوالینك سابقا مدحتنده برشهر انکیز سویلشدم واول کوهسار کردون وقاری تعریف

ایدوب برنیجه ابیات ایراد ایلمشدم یاران شاطردن بو مخظوظك اوح خاطر عاطرنده اول نکارندهٔ قلم مشکین رقم سرجمله محفوظ ایمش همانده بلبل وار ترنم زنان زبانه وطوطی صفت تکلم کنان بیانه کلوب ایتدی که

لمؤلفه

نه کوه ایرمش زحل بامینه باشی * شکست اتمش مهك جامینی طاشی
زمین اوستنده چرخ بی ستوندر * فلك یاننده طوکمش برتوتوندر
محیط دوری طقوز آسمانجه * طوپینك مرکزی ایکی جهانجه
بوسنکین قدرله اول کوه فائق * نکین خاتم اولسه چرخه لائق
اولوب هر قله سنکی جدیه پایه * سرجوزایه صلمش شاخی سایه
کورن وادیلرن برفیله مملو * صنور کم برق اورز مهتابدن صو
نه وادی هر بری برکان مرمر * طلو بللور در آیینه منظر
جلیدین صنمه انوك آب بسته * پراوزره چرخ سیمین درشکسته
قلالنده کورین صبح اثار * دکلدر برف ای یار هوادار
فلك عاجینه اورمش تیغی سوهان * یغلمش زیره لر مانند کوهان
مکر اول قله درر چرخه همسر * که دون کون طلعتی در صبح انور
یابر اشتردرز سرمست پرکین * دهانی پرکف اولمش قلزم ایین
زمین پختی سن اتمش زیران اول * فلك بیلینه کسمش اینوبن یول
هوا اوزره بلا میغینه بکزر * بره اینمش قضا تیغینه بکزر
ریاضت اهلی کبی کوزلری یاش * قناعت برله بصمش بغرنه طاش
لباسی خضر ووضعی قطب افلاك * نیاز ایجره باشی عریان یوزی خاك
فلك ایین ز برجد دندر اول طاغ * جهانده آلنی آچوق دریوزی آغ
اقر هر کوشه دن بیك چشمه رخشان * بری اول چشمه نك مهر درخشان
کیاهی سرتسر داروی نافع * اجلدن غیری دردە جمله دافع
جنان اهلینه آبشخور بکاری * غزال مهره اوتلق سبزه زاری

(نثر) چونكه اول يار سخندان شيرين بيان اشبو رسمه شكر گفتار و بورنگين شعارله كلامك سوقين واصحاب بزمك شوقين ارتوردى پس ايچلرندن برى باش كوتروب ايتدى كه بو جبل بى بدل كه بروج آسمانى كبى مرتفع جدى وجلدر آب خوشكوارى دلكشا وهواى مشكبارى روح افزادر وخاك عنبر سرشتى غاليه سادر حقيقتده هر كوشه سى فردوس برين باغى اما حيف ودريغ كه نام پر احترامى كشش طاغيدر ملت مسيحا وامت عيسا كه رهبانيت پيشه لرى وانقطاع وعزلت دون وكون انديشه لريدر قديم الايامدن بو كوهى احيا وهر برحرم برنده نيجه عزلت خانه وفراغت ايچون كاشانه لر بنا ايدوب معمور ومر اقد حضور ايلمشلر ايمش نتكم قلهٔ كردون پله سنك اوجنده هنوز اندن علائم وآثار ومراسم واطوار باقيدر اگرچه كم هر برى بنيان كفر وضلال كبى خراب و بنياد فسق وجهالت كبى يباب ياتور وخاليا نيجه مواضع شريفه سى وبقاع لطيفه سن كلستان ايامنده وتابستان هنكامنده موالى اهل اسلام واهالى ذوى الافهام مشرف ايدرلر وآنيجه منازل كردون محافلين اصحاب حقيقت وارباب طريقت مقام ايدنمشلردر نيته كيم اول شهر انگيزده انلرك اجمال احوالى والطف اداب وحسن خصالى بو رسمه ذكر اولنمشدر

لمؤلفه

بحمد الله كه شمدى اول ديارى * مقام اهل اسلام ايتدى بارى
اولوب بريانى علم اهلينه يلاغ * قلورلر جمع اولوب طاغ اوستنى باغ
آچرلر عرصهٔ جنت حوالى * ياپرلر چرخ وش حجرات عالى
مگر اول كوهدرر دشت بخارا * كه علم اهلينه مجمعدر هرآرا
اوقورلر درس ايدرلر بحث علمى * قلورلر كسب فضل وقدر و حلمى
كهى علم نتايج كه وسائط * كهى فكر مركب كه بسائط
كلامى هر برينك پر معانى * ايدرلر سر حكمتدن بيانى

جهان مشكللرن تفسير ايدرلر * حقيقت سوزلرن تحرير ايدرلر
اوياروب هر كيجه انجم چراغين * اريدرلر فلكلر بغرى ياغن
ديوب قال الله قال الرسولى * يازارلر هر فروع وهر اصولى
دوزر كلكى صريرندن فلكلر * سبق آلور بيانندن ملكلر
كيرو بريانى قدسيلرر باطى * حريم كعبه ايله ارتباطى
چكوب سر عرشه طاق خانقاهى * فلك اوستنده خركاه الهى
عجب جنتدر اول طاق فلك سان * كه چاروب آنده زلف حور غلمان
نياز وعزلت اربابنه معراج * صفا و وحدت اصحابنه منهاج
ايروب افلاكه اندن بانك اذكار * ملكلر ياكلور تسبيحن اى يار
جكن سرانده جيب اربعينه * نظر صالمز سكز خلد برينه
ايدوب هر برنظر بيك فتح عالم * كورر زير قدم افلاكى هردم
مگر كيم طوردر اول جاى حاجات * كه انده اهل حال ايلر مناجات
نه طك اول طاغده نور تجلى * سحر وش قلبه ويررسه تسلى

(نثر) امايننه بو كوهسار نامدار اول اقوام كفره نسبتيله شهرت بولمشدر واول فرق طغيانه اضافتله مشهور اولمشدر القصه ذكرينك بو عنوانى نقصاندن برى وعيبدن عارى دگلدر ددى چون اول بلبل بلند پرواز بو بوزدن سر اغاز ايلدى واول طوطى سخن پرداز اشبو نكته سؤ يلدى حقير ايتدم بلى بو بابده هر گفتار كه ايتدك راستدر وهرنه كم ايراد ايلدك بى كم وكاستدر زيرا فهامه تبادر واوهامه تجاسر ايدن اولدر اما حسب حال ومصدوقهٔ مقال اول دگلدر بلكه كشنش بوراده لغت فارسى اوزره معتبردر كه كشيدن لفظندن اسم مصدردر چكشمك ديمكدر زيرا بو كوه آسمان هر زمانده منبع هوا وحوالهٔ دريادر كاه دزيالينت وكرميت كوستروب آثار بهار هيجان ايلر وكاه اشبو جبل شدت وبرودت عرض ايدوب عرصهٔ ديارى مهرجان ايلر

(لمؤلفه)

انقلاب اوستنده در چرخ برین * که سعادت که نحوستدر قرین

(نثر) والحاصل گاه اولورکه فریوزفیروزسلطان ربیعه قلاوز اولب اب
در یادن علملر افراشته قلوب جند سرمایی ولشکر شتایی صیوب مطلق العنان
وفارغ الجنان مملکتده عزم بزم کامرانی وعیش ونوش شادمانی ایلرکن
قبائل قبله یلن جمع ایدوب من بعد اصحاب شمال اوزرینه نصرت وارباب
ضلال اوستنه فرصت بزمدر دیوب سرکوهساره کونا کون رایات
خورشید ایات دیکوب حصن حصین مفارق شواهق ومتن حدائق
شقائق حفظهٔ ربیعك الندن آلور سلطان بهار کامکاردخی بودفعه غافل
وعشرت وصحبتله معامل بولندق حالیا مقابله میسر ومقاتله متصور
دکلدر دیوب تدریجله چکلوب سواحل دریایه واما کن حرم جایه ایز
وینه فرصت ورخصت بواوب عسکرظفر رهبریله واعلام خورشید
پیکریله یوریوب (انا جند الله الغالب فی المشارق والمغارب) دیوب
شتانك غارتجیلرین وسرمانك خسارتجیلرین دشت وهاموندن بلکه خطهٔ
ربع مسکوندن سوروب چیقارر

لمؤلفه

کردش روزکار پردمدر * گاه شادی وگاه ماتمدر

(نثر) مع القصه بواسلوبله هرزمانده واشبوآیینله هراوانده طرفیندن
دوندرشمه‌لر بوکوهسار روزکارك تعففیله ودست تصرفیله اولماغن بوکوه
پرکشاکشه کشش طاغی دیمشلردر دیدم حکایت ایدرلرکه برعاشق ازاده
وصادق دلداده عجمدن یارانی بورسمه سؤال احوالی واستفسار مافی البالی
ایلمشلرکه

بیت

چونست روز کارت بایاردولت اسا * وصلست یافراق ویاجنك ویامواسا

(نثر) اولدخی بو یوزدن جواب ویرمش

بیت

کفتامپرس حالم باان پری شمائل * هردم درانقلابم همچون هوای برسا

(نثر) چون اول یار صادق وغمخوار موافق بوتقریر دلپذیری استماع
ایتدی درون دلدن ذوق وصفایله سماع ایتدی وتضرع وزاری
وعرض خاکساری ایدوب بوتقریرك مفصل تفسیرنی واشبو تصویرك
مکمل تحریرنی توقع ایلدی وایتدیکه امیدواری وشرط یاری اولدرکه
اول جریدهٔ چون خریطه‌نك سلامت الفاظی خوش اینده وعذوبت
معانی‌سی صفا افزاینده اولا بحمدالله که

لمؤلفه

فصاحت عرصه‌سینك دلدلی‌سن * بلاغت روضه‌سینك بلبلی‌سن
که یعرف المرء من طیّ لسانه لامن طیلسانه

لمؤلفه

بیان طوطیلری کویاکرکدر * سخن باغنده سکرّ خاکرکدر

(نثر) که هرکس انك بوستاننده کل‌چین * وهراهل هوس تعبیرینه
افرین وتحسین ایده که (کلموا الناس علی قدر عقولهم) نه آن که
مراسلات خواجهٔ جهان کبی مغلق عبارات ومعقد استعاراتله مرادی
مخل اولا ومنشأت تاج المآثر کبی کثرت ایراد نظمیات ودور ودراز تمهیدات
مقدماتله خاطری ممل اولا حقیر ایتدم تمناك معقول واستدعاك مقبول

لمؤلفه

یوق لجهٔ فیض حقده امساك * نادردر اکرچه کوهر پاك

(نثر) اما بوفنك اوستادلرنه وبلاغت چرخنك روشن نهادلرنه طعن
ولوم جائز دکلدر وانلرك فضل وکمالنه وحسن مقالنه اولقدر نسنه مانع
وحاجز دکلدر که هر بری سلاقت نهاد وسیاقت مرادده برشاعر
ذوفنون وبرساحر پرفسوندر که معانی عرایسنه کسوهٔ عبارات

لطيفه وخلعت استعارات شريفه ايله جلوه‌لر و برمشلردر كه طاوسان كلزار قدسى جولانى تماشاسنده سر كردان وكوشلرنى عقد منظوم كبى فرائد زبور نثرله جانلر اكا نثار اولمغه يارار وكردنلرنى درمنثور كبى قلائد حليهٔ نظمله كه بو لانه خانملر ايثار اولمغه سزاواردر زينت تازه وارآيش بى اندازه‌لر ايلشلركه حورمقصورات جنانى حسن و بهاسنه حيرانلردر (هم قوم وصلوا مدار جهم و بلغوا معار جهم)

بيت

شعرخوبان كبى شعرى بجم شعر بدن كوزل *
* نثرى نثرنثره نظمى نظم پروندن بدل

(نثر) لكن اولكه ياران صفايه وخلان وفايه مأمول وملتمسدر اشارت بشارت نمازى اول يابده كافى وبس در هرنكم فياض بى امتنان لطف واحسان ايليه كمون سواددن شكسته بسته بياضه چيقوب معروض اخوان و پيشكش اهل ميان اولاكه مأرب اودايى ردمى وتدن دور ومطالب احبابى سرفتودن مهجوردر اكرچكيم

نظم

نه راى انكه كنم التزام اين دعوى * نه روى انكه زفرمان يار پيچم سر
نه دستكاه كمالى براى اين معنى * نه جاى انكه تجاسر شود ازان برتر

(فاما الضرورات تبيح المخظورات والمأمور معذور ديلنوب رب اشرح لى صدرى و يسرلى امرى) دعاسنى جان ودلدن ورد اوقات ايدينوب بوتذكره نك تحريرنه بالعجز والقصور وبانواع الالام والفتور شروع اولنوب كمون تعقيد وتسويددن ظهور بياض تمهيده اخراج اولندى ارباب كرمدن مسئول واصحاب همدن مأمولدركه * مصرع * وعين الرضا من كل عيب كليلة (نثر) مقتضاسنجه بوزعيوب ايجنده برهنره ودريا ايجنده كهره ناظر اولالر

لمؤلفه

بوخوبك دبرزم نقصانى بوقدر * بنم كبى سر اپا عيبى چوقدر

(نثر) وهر تنسيق ارقامده كه مزلات اقدام اقلام وهر توفيق مرامده كه هفوات مواقع كلام كوره‌لر مروت وفتوت يوزندن احسان اصلاحن بيوره‌لر بلى انلركيم فضل وكمال وحسن الخصال صاحبلريدر وعفووغفران والطف واحسان راغبلريدر عيب جويلق و بدخويلق ايلمزلر شان شريفلرنده كهترلرك سرعيوبندن عفو واغماض غالب وذات منيفلرنده حقيرلرك كشف تقصيراتندن اعراض ودفع اعتراض راجح اولور

لمؤلفه

اولسه بوز بيك عيب ايچنده برهنر * اول هنردر منظر اهل نظر
عيبى كورمز ديده حق بين ابد * باطلك عينن هنر ايلر رمد
وها انا شرعت فى المقصود * متوكلا على الصمد المعبود

ابتداء مناظرهٔ سلطان بهار باشهريار شتاء نامدار

اشبو بلدهٔ لميهٔ طيبه مثال اعنى محروسهٔ بروسهٔ خرم جمال كه (لم يخلق مثلها فى البلاد) انوك بيانده برروايت (وارم ذات العماد) انوك شاننده برآيتدر ترابها اطيب من النسيم وماءها الطف من التسنيم مسكن علماء كرام ومدفن اولياء عظام در

بيت

خوشا بروسا ووصف بى مثالش * خداوندا نكه دار از زوالش

(نثر) هر زمانده نيراعظم كه آفتاب كردون تاب عالم در بامر خالق جليل وحكيم رازق جميل نقطهٔ عدل ربيعه تحويل واحوال زمين وزمان واحكام كون ومكان تبديل كوستروب ليل ايله نهار همسر يعنى كيجه وكوندز برابر اولور شمس منيرك مسيرى معدل النهار اثير معدلت تأثير اولوب ليالى وايام كمال اعتدال بولور ومزاج سقيم هوايه الطف استقامت ايرشوب

نبض شمـا وصبا وحسن انتظام اوزره حركت ايده باشلر قواى ناميه
كه طبيب حاذق وحكيم فائق اسنركه (يحيى الارض بعدموتها موجبجة
عالمى احياايدوب اعجاز مسيحا كوستروب وتبرى الاكمه مقتضاسنجه
كورما درز ادنركسك ديدهسنى آفتاب روشن نهادك ميل زرينى برله
آجوب منورقله (الانى دهركم نفحـات فتعرضوالهـا) وفقنجه مشـام
بزكام ايامى روايح طيبهٔ رياحين وفوايح مسكيهٔ ورد ونسرين ايله فتح
ايليوب معطرايده طبيعت عالمه كه شدت برودت اعصار وكثرت رطوبت
امطار وانهارله لقوه عارض اولمشدى

لمؤلفه

پرتشنج در زمين ولقوه اولمش جويلر *

* لرزه‌ لرطوتمش بخارى رعشه اولمش آفتاب *

(نثر) شمسى آتش ربوب حاصيتلو وحرارتلو معاجين وحبوب ايله
اصلاح ايليه جبال راسخـات برف وارى وقلال شامخات روزكار
كذارى كه وقايع ليل ونهـار فتنه بارله پيرفرتوت وفقير بى قوت اولوب
(واشتعل الرأس شيبا وافتضح الحال عينا صورتن اظهار اتمشدى

لمؤلفه

پيرفانى كبى كهسارك اغرمش ديدهسى *

* آتش اولمش بوالملردن جهانك سينهسى

(نثر) حضر وار ينه باشدن سرسبز و كامكار وتازه جوان
پراقتدار ايده ونسيم عنبر بار وسحاب كوهر نثار كه مشاطهٔ جهان
ونخلبند كون ومكاندر ديلركه عقدلالى شبنم متلالى برله هر برك ترك كوشنى
پردر شهوار ايده روى كلى تازه ليوب مانند غرهٔ مه غرا وموى سنبلى
شانه ليوب شب اسـا مشكين ومطرا ايليه لالهنك طلعتن پرغازه وسروك
قامتن براندازه ايدوب جمال عالمه زيب وفر ويره القصه هر باركه
بوديارده اشبو يوزدن اثار ظهور ايده باشليه شهر يار شتاكه تاتارناشتادر

على الغفلة كلوب كوه وهامون وممالك ربع مسكونده نهب وغارت وانواع
خسارت اتمكين سلطان بهاركه پرهان فاعل مختار در وصاحب قران
روزكاردر فلابد خصمه ميدان و برقاچ كون جولان و يرمك يوزندن
سواحل دريايه واماكن بهشت اسابه چكلوب ظاهرده تحمل واصطبار
وسكون ووقار صورتن كوسترمش ايدى اماعنيده تجهيز
عساكر كردون ماثره مشغول اولوب ترتيب وتهيهٔ اسباب سلطنت
قاهره ايلردى مقدمات فتح وظفر ترتيبن معلوم ومبادى اسباب
نصرت اثرتهذيبن مفهوم ايدنجك مقدما نسيم عيارى كه شب
روروز كار و پيك چالاك ملك وديار در استيلاء شتادن
متفرق اولوب كوشه‌لره تحصن ايدن فرقه حفيته استمالتلر ويرمكيچون
واطراف بلاد خرم نهادده منزوى اولان سپاه ظفر پناهى جملة
ويرمكيچون هر جانبه بلكه سرجمله ممالك مشارق ومغاربه روان ودوان
ايلدى وايتدى انلركه رسالت احوالنى قايرمشلر (ارسل الحكيم ولايوصته)
ديو بيورمشلردر پس پيك نسيم دخى راه سعى وطلبده روزشب پويان ومطالب
سلطانى جان ودلدن جويان اولوب كشت جهان وطى مكان ايليوب خلائق
عالمك كوكللرنه كيردى وهجوم سلطان بهاردن هر برينه خبرلر و يردى

لمؤلفه

* كلر يوزلر ايدر دلخستهٔ شاد * فرخ سوزدن اولور جان غمدن ازاد *

(نثر) واستمالتلر ايليوب ديديكه اى طائفهٔ خائفهٔ فريفته واى شرزمهٔ
صاحب ذمهٔ شيفته نعم سالفهٔ سلطان بهارى اونتدوكوزمى (كم تركوا
من جنات وعيون وذروع ومقـام كريم ونعمة كانوا فيهـا فاكهين)
واول عيش مهنا وعشرت خوشكوارى فراموش ايتدوكوزمى (ياايها
الذين آمنوا اذ كروانعمة الله عليكم اذهم قوم ان يبسطوا اليكم ايديهم فكف
ايدهم عنكم واتقوا الله وعلى الله فليتوكل المؤمنون) بونلرك خود جور
وازيت شهريار شتادن جانلرينه چكمشدى وكربت قحط وشدت فقر

وعنادن هر بری کوشیه قچمشدی ودائما دعالری (ربنا اخرجنا من
هذه القریة الظالم اهلها) ایدی (وضاقت علیهم الارض بما رحبت)
مصداقنجه تنکنای محنده بی سروپا ایدی (عسی ربنا ان یبدلنا خیرا
منها انا الی ربنا راغبون) دیوب الطاف یزدانی واعطاف صمدانی یه مترقبلر
ایدی پس جملهٔ صاحب ناموس جاسوس نسیمک اوکینه کلوب ایتدیلر که
(استغفر لنا ذنوبنا انا کنا خاطئین) خطا وتقصیرلرینه وسوء تدبیرلرینه
اعتراف ایدوب دیدیلر که (ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنکونن
من الخاسرین

لمؤلفه

* پشیمان شها بو پیشه لردن * پریشان ز یاوز اندیشه لردن *

(نثر) نسیم ناموردنی هر برینه بعد از آزمایش (انکم لفی خلق
جدید) بیورب حسن وعده لرینه ستایش ایتدی (ذلك وعد غیر
مکذوب) دیوب سرور و بشاشت ومژده و بشارتله کلوب سلطان
بهاردن یکا کیتدی وبارکاه عالمپناهنه یوزلر سوروب ایتدیکه * مصرع *
فزال عنك الی اعدائك الالم (نثر) ارباب اختفاو کمونك وعساکر کردون
مائر ربع مسکونك خبرلرین کتوردی که سراسر قریب وبعید واحرار
وعبید شهریارشتانك ظلمنده فرومانده ومضطر بلردر وفر قدوم عدالت
آثار صاحب قرانه وکرهجوم معدلت دثار سلطانه اماده ومترقبلردر

* بیت *

* انت الذی اجدی باخذ ممالك * لاسیما فی اکتساب کنز موارث *

(نثر) وقتی کیم بو خبر مسرت افزا واثر مضرت زدا سلطان بهارك سمع جمعنه
وکوش هوشنه ایردی اطراف ممالکه وشاهان صاحب ارائکه نامه لر و پیکار
ارسال ایلیوب لشکر جمع اولمه سن بیوردی وکندوسی فر دولت وکر صولت برله
اعلام نصرت اعلامنی افراشته ایدوب بر صحرای لمسای بهشت اسایه چیقوب
اوتوردی وشهریارشتا ایله مابینلرنده اولان مدارا ومحابا حجابلرن کتوردی

* نامه فرستادن سلطان بهار بشهریارشتا *

قل اللهم مالك الملك تؤتی الملك من تشاء وتعز من تشاء وتذل من تشاء بیدك
الخیر انك علی کل شیء قدیر وبالاجابة جدیر ای شهریار غدار وای قهار کینه
کذار سنکه سپهسالار شتا وتاتار ناشناسن هر زمانده بلاددن برنیجه اتراك
واکرادی بدنهادی جمع ایدوب ایشك فسق وفساد وطغیان عناد وتعذیب
عباد وتخریب بلاددر هر ملکه قدم مذمومك خبری وهجوم پرهمومك
اثری ایره رونق معموری اول خطه دن دور وصفای مشکوری اول بقعه دن
مهجور اولور * مصرع بوم وش مشؤم سن هر بومه سن * (نثر)
رعیت مملکتله عیال الله در هر زمانده سنك ظلم وضلالت انجامکله کرادر
بلمزمی سنکه عاقبت ظلم وخیم واول مسلکه سالك اولانلر اصحاب جحیم در

لمؤلفه

* شو کیم ظلم وفسادی اتدی پیشه * انك لعنتله در ذکری همیشه *

(قل سیروا فی الارض فانظروا کیف کان عاقبة الذین من قبل کان اکثرهم
مشرکین) رایت شوکت واقتدار دست تجبر واستکبارله اولمز کروفر
سلطنت وافتخارله استظهار کثرت اعوان انصارله صورت بولماز حقیقتده
سن عدو الدین و زردشت ایین سن که مسلمانلری آتش پرست ولوای دین
اسلامی شکست اتدك (ان الشرك لظلم عظیم وما ربك بغافل عما تعملون

لمؤلفه

* دم اولور آتش ایین دوده مظلوم * اریدر نیجه اهن جانی چون موم *

(نثر) بن که سلطان بهار وصاحب قران کامکارم السلطان ظل الله
فی الارض مصداقنجه روز وشب شغلم عدل وداد وتعمیر بلاد واصحاب
فساد وعزم جهاد وایقاظ ارباب رقاددر بسط انواع موایر موفورمله
بسیط زمینی معمور ایدرم ونسر اصناف فوائد مشکورمله چرخ برینی
پرنور ایلرم حفاة وعراة کاشنات هر زمانده خلعت فاخرمله خواجهٔ
نامدار ومساکن اماکن شش جهات هر آنده نعمت زاخرمله عیاش

وكامكار اولور نتایج آب وخاك طبع چابك وچالاكك اثرلریدر والحاصل سرجمله صنایع بدایع كه ورابع طبایع كور ینور باذن الله تعالی زیر وبالاتوابع فرمان بردارم وزادهٔ صنع فلك آثارم درمظهر ابداع ومصدر اختراعم صاحب كشف وكرامات ومعدن خارق عاداتم سنك بدخشانه رنك وطراوت ولعاب زنبوره شفا وحلاوت بنم تربیتمله درطبع جسمانی بوخانه ده بیكانه وعقل هیولانی بوكاشانه ده دیوانه در كه برشاخده خار وثمرك استمدادی آب وهوای جان پرورمله نیجه اولور وبرجوهرده خل وخمرك استعدادی نشوونمای صفا كسترمله نه رسمه صورت بولور (له الامر والخلق فتبارك الله احسن الخالقین ربح الموحدون وخسر الملحدون فسبحان الله چون سر (ان الله یحیی الارض بعدموتها) بنده در پس انوار (فانظروا الی آثار رحمة الله) چهر مده تابنده در لاجرم بساط كوه وهامونده وبسیط ارض بوقلمونده هركسوت نظیف وهرخلعت شریف كه طرازسبغت اللهله مطرزاولورانوك مجموعهٔ اوراقی وسفینهٔ اطباقی سرجمله بنم صنعت دست بردمله مشمرزاولور

لمؤلفه

جهان سرسبزدرآثار میله * زمین پرنجمدر ازهار میله

(نثر) تربیه‌له موی سنبل غالیه سادر وتصفیه‌له روی كل مه اسادر القصة آثارمه عد واطوارمه حد یوقدر اوش احكام قضاجریانمی عالمینه اجرا ایچون واعلام ظفرلمعانمی منصوب كنبد حضرا اتمك ایچون لشكر نصرت پناهمله اوزریكه یورودم والات حرب واسباب ضربله صحرالر یوزن بورودم

مصرع اكر مردیسك حاضر اول وقتكه * (الیوم تجزون بما كنتم تعملون)

لمؤلفه

شیاطین عدو اوستینه هربار * رجوم اندازدر خیلم ملكوار

(نثر) اول ایراد اتدوكك فتنه وفساد نیرانی وبنیاد قلدوغك ظلم وعناد

بنیانی عنایت ربانی وتأییدات اسمانی قرین اولوب آب معدلت انصاف مائیمله بردمده منطفی ونایاب ایدم وتاب مكرمت محمدت نصابمله اول قدمده خراب ویباب ایلیم من بعد برساعت قرار وبران اصطبار یوقدر ملاح عزم كه سیاح جزمدر لنكر صبری دریای تحملدن چكوب سفینهٔ اقدام وسعی ایچنه المشدر وبادبان عزیمتی بال همت كبی اچوب غیرت كشتی سن صوب مقصود اوزره صالمشدر ان شاءالله الرحمن شرطهٔ توفیق هم عنان ورفیق در وبدرقهٔ عنایت رهنمای طریقدر كه من صحح العزیمة ساعده التوفیق در طلیعهٔ لشكرم سعد اكبر كبی پیروز روز وصحیفهٔ تیغ وخنجرم شمس خاور كبی عالم سوزدر هر زمانده حرب وضر بمك صدمتی صداسندن قعر دریاده نهنكك زهره‌سی آبه دونمشدر وهرمكانده عزم ورزمك حشمتی نداسندن صحن صحراده پلنكك پنجه‌سی قانه یونمشدر همان اول بكركدر كه غرور واستكباری دماغكدن القا وپند سودمندمی كوش جان ودل الله اصغا ایلیوب سراسر مملكتی بكا تسلیم ایده‌سن (ان الله یأمركم ان تؤدوا الامانات الی اهلها) ویاخود برقدم اولدن اقلیم اقلیم باشك الوب كیده‌سن فیومئذ لاینفع الذین ظلموا معذرتهم ولاهم یستعتبون والا الندامة امر من السهم القتول واحد من السیف المسلول قد ختمنا الكلام واعلمنا المرام فالسلام علی ذوی الاسلام

خشم كرفتن شهریارشتارا ازنامهٔ سلطان بهار

چونكم بونامهٔ مشكین ختام شهر یارشتانك اوكنده اوقندی كویاكه سینهٔ پركینه‌سنه برمسمارجان سپار دوقندی خشم آتشندن دیك دماغی غلیان ایلیوب شویله قاقدی كه رعد وار كورلیوب برق اینی شاقدی واول كتاب تقریع خطابی پیك صبانك الندن الوب كل كبی صدپاره قلوب اوده اوردی غایبانه سلطان بهاره خطاب ایدوب ایتدیكه فأتنا بما تعدنا ان كنت من الصادقین ویتكبرون فی الارض بغیر الحق مذهبنه ذهاب ودرون نارحشمله پرتاب ایدوب همانده رستم وار غضب رخشنه سوار اولوب لشكر دیار صنعار وكبارهرنكم وارجمع اولسون دیو بیوردی

لمؤلفه

﴿ کوکل کاشانه سین قلسه غضب اود * طولر سقفی دماغك سر تسر دود ﴾

(نثر) اما سعی بی فائده وجهد بی عائده قلدی که سپاه ورعایا اعنی وضیع وشریف برایا سراسر یوز دوندر مشلردی اول غدار بدکردارك جور از یتندن واحوال بی حیتندن جانلر نه‌کچمشدی (مصرع) طورر کفر یله طورمز ظلمله ملك مقتضاسنجه خلائقك هر بری برکوشیه قاچمشدی بلی جهانکیری وجهانداری وفرمان دهی وکامکاری شول صاحب دولته مسلم درکه همت عالی رتبتی روز وشب نصرت اهل دین وتقویت عباد رب العالمین واحیاء سنن سیدالمرسلین اوله ونصب العین ضمیر منیرنی ضعفایه شفقت ورحمت وفقرایه عنایت وهمت ایلیه هر سعادتمندك که درخت بختی کلشن سلطنتده نشو ونما بوله انوك اثمار حیات خرم صفاتی عالمده اقامت مراسم امر معروف ولوازم نهی منکر اولمق کرکدر وهر صاحب قدر بلندك که نهال اقبالی جویبار پادشاهیدن سرسبز وشاداب اوله نو باوهٔ وجود پرجودی خلائقه ایصال خیر ونفع واستیصال شر وضر اولمق واجب رکدر (والذین یؤذون المؤمنین والمؤمنات فقد احتملوا بهتانا واثما مبینا) خار ظلم وبیداد نوك تیغ وسنانله مظلوملر یاندن چقمدین کلبن سلطنت سرسبز وخندان اولمز وخس وخاشاك محنت وفساد باد لطف واحسانله ستمدیده‌لر دامندن رفته اولمدین زلال انهار صدق وصفا تمام جریان بولمز چمن ملکه بقاء طراوت باران معدلتدن اولور وچشمه سارینه دوام جریان امداد مکرمتدن کلور القصه شهریار شتا اکرچکم لشکرك اعراضین واهل کشورك انقباضن فهم ایلدی لکن چون افسرده دماغدی غیرت پاینی افسرده شعاب تلافی پرکدوب قلاله تحصن قلدی

﴿ خبردادن نسیم جاسوس سلطان بهاررا ازاحوال شهریار شتا ﴾

چون پیك صبا شهریار شتانك بو حدت وشدتن کوردی سوروب سلطان بهارك اوکنه کلوب زمین خدمته یوز اوردی وشهریار شتانك جانه اوددوشدوکین

(ودرونی)

ودرونی نار غضبدن طوتشدغن سویلدی ونامه‌شاهی وجریدهٔ پادشاهیه ایتدوکی ادبسزلکارنی شرح ایلدی سلطان بهارك همان زبان حکمت بیانندن بو عبارت پراستعارت کلدی که مزق کتابی والله ممزق ملکه بیچاره نه‌بلسون [illegible] اول قلدوغی کندونك بقاء ملکی نامه سیدر [illegible] دولتی آخر [illegible] بولمشدر وکمال شوکتی وجمال سلطنتی نهایتن بولمشدر انام امر دنا نقصه هرکیم مطاوعتم طریقندن اعراض وهرکم متابعتم امرنه اعتراض ایلدی فقد خسر خسرانا مبینا

لمؤلفه

﴿ عز ودولت آستانندن شوکیم سر پیچ ایدر
زلت ومحنتله عمری حاصلینی هیچ ایدر ﴾

(نثر) وغائبیانه خطاب ایدوب ایتدی که ای بیچاره هنوز صولت بازوکه مغرور وآتشکده‌کی قره یازوکله ممکو رسن بلمزمی سنکه اول زور پنجه جانکه محنت واشکنجه‌در واول خط سیاه وجودکده نقش بلاور نجه‌در

لمؤلفه

﴿ قتی الدن طبانجه یمین باش * صنور بازوسن آهن مشتنی طاش ﴾

(نثر) سپاه ورعیتدن وارباب مملکتدن استمداد واستعانت فکرنی قو (انفقت مافی الارض جمیعا ماالفت بین قلوبهم) آیتین اوقو

لمؤلفه

﴿ چو دولت منده اقبال ایذه ادبار * اولور کارنده هر ساعت زیانکار ﴾

(نثر) که کل امل کامرانی کلستان آمانیده هردم نسیم عنایت ربانی وشبنم هدایت آسمانی برله آچلوب ساتر اسباب اشبو میانه‌ده بهانه‌در وطغرای ظفر ونصرت کارنامهٔ هر دولتده قلم تأیید (والله ینصر من یشاء) برله رقم اولور کثرت انساب اتراب اول کارخانه‌ده افسانه‌در

لمؤلفه

﴿ اکرم اولیه احسان خدا پشت پناه * عالمی لشکر ایدنسه اولیمز کشورشاه ﴾

(نثر) شك بو قدر که بو عنایت سبحانی وحمایت یزدانی پادشاهلر حقنده
رعیت پرورلکه منوط ومعدلت کسترلکه مربوطدر هر قچن بو وادی
مسدود واشبو مبادی مفقوددر صاحب کلاه ومالك عز وجاه اولنلر
بساط دولتدن مطرود وملك سلطنتدن مردوددر

لمؤلفه

﴿ رعیتله اولور کشور عمارت * رعایاسز دکل ممکن امارت ﴾

(ان الله بالغ امره قد جعل الله لکل شئ قدرا) وقتی که سلطان بهار
واول برهان کردکار بو حکمت نکاتنی ونصیحت کلماتنی سو یلدی لشکر ظفر رهبر
وعسکر انجم پیکر جمع اولنماسنه امر ایلدی مصرع که لشکرله سردار اولور پادشاه

﴿ عزم فرمودن سلطان بهار برزم شهریار شتا ﴾

چونکه سلطان بهارك عزمی وشهریار شتایله رزمی خبرلری عالمه منتشر
اولدی آزمدتده وادنی ساعتده اول صحراکه سلطان بهار انده جلوس
همایون بیورمشیدی عساکر کردون مآثرله طولدی پس خدام کرام
شاهی وفراشان سدره قیام پادشاهی سلطنت بارکاهنی وارغوانی عز
وشوکت اوتاقلرنی وقدر ورفعت وثاقلرنی کتورب بر پشتهٔ اخضر
وبر تلهٔ فلك محضر اوزرنده قوردیلر برابر چرخ اطلس واسمانی مقرنس
مانند طاق سپهر رواق ماه ومهر کل بادامدن خیام سدره قیام سراپردهلر
وکونلکلر اوردیلر

لمؤلفه

﴿ پردهٔ کردونده آجدی پرو بال * هر بری طاوس جولانی مثال ﴾
﴿ اولقدر ایتدی طنبلر ازدحام * اولدی ابریشم رسنلر مرغه دام ﴾

(نثر) پیرامون بسیط ربع مسکونه بساط کونا کون وفرش بوقلمون دوشه دیلر

(وزیبا)

وزیبا مسندلر ودیبا مقعدلرله صحن زمینه شویله زینت ویردیلر که نکارخانهٔ
نقاشان چین وخطایی نسخ ایلدی وکارنامهٔ دلبران حسن وبهایی فسخ ایلدی

لمؤلفه

﴿ زمین صحنی سپهر آیین طونندی * کورب خورشید رشك اودینه یاندی ﴾

(نثر وسریر سلطنت کردون نظیری چهار قائمهٔ دوام وقرار واحتشام
وافتخار اوزرینه استوار ایلدلر پس نصرت وظفر علملری همای شرف
کستر کبی پر وبال و پرآچوب زر زمینه بلکه چرخ برینه سایهلر صالدیلر
سرهنکام طیور صور وسرورله سلطان بهارك ظهورنی اعلام واعلانه
باشلدیلر کلبانك جیوش دریا این جوش وخروش ایدوب عرصهٔ زمین
وزمانی ومملکت کون ومکانی طوتدی پس سلطان بهار دخی (وآتیناه
من الکنوز ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة اولی القوة) موجبجه تحت الارض
اولان کنوز مخزونی واموال مکنونی اخراج ایدوب جمیع سپاه نصرت
پناهنه صغار وکبارنه کیم وار یسه ایثار ونثار ایلدی شویله که آغ اقچه
قره پر اولدی وکیسهٔ روزکار دینار انجم شمارله طولدی مفالیس باغ
ومساکین راغ بونجه روزکار ایدیکم باد یغمالق ایلیوب خاکسار دامنلرینی
همیان کبی پر ایدوب یوقسللغه ابدی توبه قلدیلر لعل درخشان که جکر
کوشهٔ کان بدخشاندر ویاقوت سیراب که خون دل دریای کامیابدر خصبا
وبطحا کبی ایقلر التنده دوکلدی قلدی

لمؤلفه

﴿ صحن غبرا اولدی کوهر ایجره غرق * صان فلك میدانی اختر ایجره غرق ﴾

(نثر) واظهار عدالت وانواع استمالت ایدوب اول عسکر کردون مآثر
بربو زدن سو یلدی که مجاری امور جهانده وموارد احکام کون ومکانده
خیر وشر ونفع وضردن هرنکه واقع اولور تقدیر ملك قدیر ومسخر
سلطان بی وزیردر (وهو القاهر فوق عباده وهو الحکیم الخبیر) هرکیمکه
دیدهٔ بصیرتی سرمهٔ توفیق ربانی برله روشنایی بوله وضمیر منیری انوار

الهام سبحانی برله منور اوله (ومن یتوکل علی الله فهو حسبه) فحواسنجه همت قیلور (وافوض امری الی الله مقتضاسنجه عزیمت ایدر لاجرم انوك كبی صاحب دولت هرنه جانبه كه توجه ایده بعون الله اقبال اكا استقبال وسعادت هر یوزدن دستگیر اولوب عدوسنی پایمال ایلره كه ار زو حلقه سن درده بی توقف فتح البابه سبب وانك كبی سعادتمندك احوالی هرزمانده بو العجب اولوراما اگر مبادی امالنده ومقدمات احوالنده نوعا تقلبات وتغیرات یوز كوستره بنه كوه صاحب وقاركبی ثابت قدم و برقرار كرك

لمؤلفه

﴿ عجمی بولسه كلرك انعقادی * اولور هر انعقادك بركشادی ﴾

(نثر) كه كارروزكارده اضطراب وكردش چرخ دوارده انقلاب چوق اولور همت عنقاسی بلند پرواز وعزیمت و رقاسی جانباز كركدر مردبی غیرت اسیرخاك پال همت مسلم افلا كدر امدی عزیمت میاننه همت كمرین بغلیوب یور ویه لم غبار مثال اشكرجرا رله صحرا لر یوزین بوروبه لم اعدانك باشنه بوكیك دنیا بی طار ودشمنك كوزنه بوروشن جهانی تنك وتار ایده لم بر نبرد ایده لم كه طغرای كار نامهٔ پادشاهان كردون اقتدار اولنه و بركار زارقله لم كه دیباجهٔ مناقب جهانداران روزكار قلنه پس جان ودلدن سراسرلشكر سمعا وطاعة دیوب عزیمت برله مصمم وال برایدوب جان وباش او یغق اوزره ثابت قدم اولالر

﴿ تجهیز كردن سلطان لشكر ظفر پیكر خود را ﴾

همانده سلطان بهار بروقت سعید چون عید اختبار اولنسون دیو بیوردی حكیم مهندس تأییدا سمائی سعود وشرف تقویمنی زیج عنایت جد اولندن استخراج اتمكیچون ربع دائرهٔ افلاك كه صحیفهٔ خطهٔ خا كدر نظر صالدی واصطرلاب تمهیدات عون ربانی برله اخترنجه فال اقبالك ارتفاعن الدی برروز پیروز و برساعت دلفروز اختیار ایتدی كه اجرام نحوست

رجعتده وانتلام سعادت رفعتده ایدی كلوب سلطان بهارك عز وحضور موفور السرورنده عرضه قلدی سلطان بهار دخی ترتیب صاحب قرانی وایین جهانبانی موجبنجه لشكرجرارسیل كردارنه همانده كوچ بیوردی مقدما چمن پیاده سنی وسبزهٔ دمن پایه سنی دریای اخضر فلك محضركبی اوكنجه سوردی وقول قول لاله وضیمران وشقائق نعمان غربین تركانه قزل بركله وهزاران سازو بركله اراسته قلدی كه بساط هامون یاقوت ولاله مرصع دیباجه دوندی

لمؤلفه

﴿ غرب لشكریدر قزل لاله لر * اغا ضیمراندر شقائق رئیس ﴾

(نثر) وبابونج وسمن ونركس ونسترن یكی چریسین یراغ ویاتله وجنك ایچون عجائب الاتله برطورله پیراسته ایتدیكم بسیط زمین بوقلمون دریای مواجه بكزردی

لمؤلفه

﴿ یكیچری سمن ونسترنله بابونج * اغاسی یاسمن وكتخداسی زنبقلر ﴾

(نثر) وایلا عالیجناب شابلری تاب افتاب كبی حریردن رسنلره پیچ وتاب واژدر كردار قلابلر و یروب فلكلر بورجنه كمندلر پرتاب اتدلر (مصرع) فلكلر بورجنه اتوب كمندی (مصرع) یلرغزال وشیره بندی (نثر) هرطائفه دن لشكره خدمتیچون وهرفرقهٔ عسكره شوكت ایچون یله سوردیلر نیلوفر خورشیدفر كه قوم یهوددن وامت هوددن دم اوردی زرین تولغه لر كیوب قوشون قوشون آلایلر بغلدی (مصرع) صناسنكم جهان التونه باتدی (نثر) و بنفشهٔ كبود كه جنودارمن زمین وسپاه اسمان تزیین در اژدرها سرمشكین دست چو پلر كوتروب دزین دزین صفلر چكدی (مصرع) دیاسنكم زمین كوكه بو یاندی (نثر) سوسن ازاده كه نسل عاددر لشكر بغدان ومبازران میدان كبی الماسی تیغ وتبرلر برسرایلیوب كله لرن قوروب كله لرن اظهار ایتدیلر قرنفللر كه سكه صورت رومی یكتلردر رسم قلندری

وابین حیدریلر اوزره جست وچابك خدمتده میان بسته قلدیلر سنبل كه جماعت كش هندوسند در قاعدهٔ جامیلر وطور امامیلر كبی موی مفتوللرنی یوللرده چاروب ایدوب شكسته لكلر كوستردیلر (مصرع) كه درو یشانه تقصیری نكردند (نثر) وبو پیاده‌لرك درپنجه بید وسفیدار وشمشاد وچنار شهسوارلرنه ترتیب وتزیین ویردردی

لمؤلفه

﴿ سپاهی خلق در اشجار زیبا * سپهراین كیرلر سبز دیبا ﴾

(نثر) كابلر كنش كبی زرین سپهرلرنی سینه‌لرنه چكوب غنچه‌لردن لعلین مغفرلر اورنوب انجم ایبن زینتلر كوستروب فلك صفت سبز علملر قالدوردیلر وازهار اشجار انوار سپهرانش باركبی سیمین قاروره‌لر طوتوب انداز لقلر كوستردیلر وسرافرازان مملكت نیستان قارغودن سكولرن ساعده الوب رسم غازیان وطور تازیان اوزره توغلر صوقوب طیلسانلر صرقندیلر وكل به وارمود جندیلری ایبن اسلام اوزره احیاء سنت ایلیوب خلعت عید سعید كبی نظیف واطیف جدید اق بیرامی جامه‌لر یله روی زمینی سفید اتدیلر وكلنار آتش بارنوك حاردن سرتیز خنجرلر طقنوب افتاب عالم ارا كبی خدمتده سرخ رویلقلر عرض ایلدیلر وتاجدارا ن یاسمین كه سپاه خاور زمین در ماهتاب كبی تاتار كلاه‌لرنه پیچ وتاب ویروب بومیدانده جان وباش اویغه حاضر اولدیلر

لمؤلفه

﴿ محشر اباد اولدی صان صحن زمین * نیته كیم انجمله بو چرخ برین ﴾

(نثر) وبو ترتیب وتزیینی وترحیب واینی كوروب ابر نامدار دخی دیار دریا بارده شهریار در لشكر جرار سلطان بهاره هواداراق ایلیوب رعد وبرق طوپچیلرنی وصاعقه وتكرك تفنك جیلرنی بوعزم زرمه ترغیب ایلیوب بیله یورودی بروجهله كه زمین واسمانی خیول چون سیول سلطانی سراسر بورودی

لمؤلفه

﴿ اكلدی طغلرد كزلر كوملدی * دتره دی یرلر هوالر كوراندی ﴾

(نثر) القصه شهریار كامكارك ذكر ماثری ونشر مفاخری كوه وهامونه وساكنان ربع مسكونه ایروب جمال عالم عدل وداداله كون كبی منور وروی خاكیان طلعت افلاكیان كبی فرحاندن سكه پیكر اولدی روایح راحت ونسائم سلوت هرطرفدن اسمكه باشلدی وژنك وحشت ورنك دهشت كوكللر آیینه‌سندن سلندی

لمؤلفه

﴿ طالع روزكار بولدی شرف * اختر سعد دهر قلدی طلوع ﴾

(نثر) ضمائر كون ومكان ازهار صدق وصفائله معطر وسرائر زمین وزمان انوار مهر ووفائله منور اولدی نغمات اقبال وسعادت اوج اسمانه ایردی وبوصفادن مهروماه زرین سیمین دفلرله رقص اوروب چرخه كیردی شهپر شاهین سر بلبل ودراجه سایبانلقلر ایلدی وپنجهٔ شیرغرین پای كوزن وآهودن خارچین لكلر قیلدی پس سلطان بهار بو ایین فلك تزیینله منزل منزل قونه كوچه ازمدتده دامن كهسار كردون وقاره ایردی كوردیكه فلك كردار برعظیم كوهسار در راه ناهمواری تار خیالدن باریك ودیدهٔ اندیشه‌دن تنك وتاریك در ابرسیاهدن شبكلاه اورنمش وسراپا دربندی زرهلرله وجوشن پركرهلرله بورنمش هرقله سنكی رأس الغوله وهرچشمهٔ تابداری عین الثوره بكزر اهرمن كبی مهیب الشكل اماپیچ وتابی اژدره بكزر

لمؤلفه

﴿ اژدها كردار چكمش چرخه سر * دیوه بكزر چهره‌سی بی نورو فر ﴾

(نثر) بلدمكه بوكوه آسمان بامه عروج وصعود قوی اقدام وعظیم اهتمامله اولور خصوصا كیم شهریارشنا اشكرنك شیرژیان وپیل دمانلری انك قلالنده تحصن وتلالنده تمكن ایتمشدر پس برقاج كون كندونك

عسکر ظفر رهبری آرام بیوردی که ذیل کوهساره مقام ایدنسونلر وامرا ونواب واصحاب وآرا بله مشاوره ایلیوب که المشاورة حصن السلامة وامن من الملامة لشکرك مهماتن وکوه فلك بروج ایچون یراغ ویاتن قیوردی ❊ شبخون کردن شهریار شتا سلطان بهار را ❊ چونکم ملك روز نورانی جامهٔ دیوظلمانی بره بورندی طلایهٔ سپاه زنك ومبارزان هفت اورنکله آسمان قلعه سنه پاسبان اولمغیچون سراپردهٔ تتق افقدن بر برباش چقروب کوروندی وطلیعهٔ روز پیروز تیغ خورشید جهان سوزینی درنیام ظلام ایدوب مانند نیام جامهٔ خواب حضوره کیروب یاتدی فلك آفتاب تاب نوردن بادبان آچوب مرغ وارطیار ایکن کرداب دریای قیره دوشوب یاتدی

لمؤلفه

❊ یعنی مهر کرم رو اول شامکاه ❊ کیجه‌نك قلدی قراطاغین پناه ❊
❊ غول ظلمت بغلدی انوار ره ❊ کیجدی جم تختینه دیو روسیاه ❊
❊ اژدر دوران ایدوب اودیله جنك ❊ شیر کردون اولدی انجمدن پلنك ❊
❊ بیشه‌لرده سکدی قلدی کرك ومیش ❊ دوشب صندرمدی افاقه دیش ❊
❊ دوکدی انجم دانه شب دام ایلدی ❊ مرغ وماهی جمله آرام ایلدی ❊

(نثر) شهریارشتاکه قلال تلالی پناه وفرصت دمین نکاه ایدوب حاضر ایدی ودشمن جانبن هرزمان تجسس وتفحص ایلیوب سلطان بهارك احوالنه ناظر ایدی وزمانك قاری قوردی وکوه مغاك قدیمی یوردی ایدی وافسون ودمده دمنهٔ جهان وآشوب زمان وآفت دوران وحیله بازکون ومکان ایدی بلدیکه صولتنهٔ اعتماد ودولتنه استناد ایدوب عیش هوسیله بودم غفلت جامندن سرمستدر

لمؤلفه

❊ اردکیجه درهمیشه اجل شاهبازی چون ❊ ای کبك قهقهیله ندندر بوغفلتك ❊

(نثر) وقت همت وفرصت غنیمتدر دیوب ماهتاب سردصورت ونجوم بردسریرت بر له اتفاق وجان ودلدن وفاق ایدوب سلطان بهارك لشکرنه ❊ مصرع ❊ همان ساعت همان لحظه همان دم (نثر) شبخون ایلدی وعلی اصباح فارسلنا علیهم سیل العرم موجبنجه خیول سیوله امر ایتدی یریر اول کوهسار فلك مداردن انحدار ایدوب اطراف لشکری غارت واکناف عسکره بیحد خسارت قلدی صحن هامونی بردم ایچنده قاندن جیحون بلکه دریای خون ایلدی

لمؤلفه

❊ ای کوکل ویرمه خواب غفلته راه ❊ ناکهان صکره سر کیدر باکلاه ❊

(نثر) لشکر صاحب قراندن چوق سرکشلر پایمال ونیجه ثابت قدملر برکشته احوال اولدیلر اما چونکم اول عساکر فلك مآثرك انجم صفت شماری ودریا مثال کناری یوغدی اولقدر غارتدن زیاده متأثر واول مقدار خسارتدن چوق متغیر اولمدی بلکه لشکرك برطرفی واکثر دلاوری اول کار زاردن خبردار واول بردفتنه یاردن بیدار اولمدی

لمؤلفه

❊ قافدن چونکم کنش کوستردی قاش ❊ دیوظلمت یاقه سینه چکدی باش ❊
❊ صبح روح القدس واراوردی نفس ❊ مریم شبدن مسیحا طوغدی بس ❊
❊ شاه مشرق ناکهان ایتدی ظهور ❊ چرخه دکندی صبحدم سنجاغ نور ❊
❊ طوتدی میدان چکدی تیغ زرنکار ❊ قلدی شامك اشکرینی تارمار ❊
❊ اولدی انجم خاکسار سرنکون ❊ طولدی صحن آسمان سر جمله خون ❊

(نثر) صاحب قران غیوردنجی خواب غروردن او یانوب برمقدار بیحضور اولدی بلدیکم بوحالت پرملالت کندویه وسپاهنه وعزت عصمت دستکاهنه محضا اعتماد صولت وانقیاد خواب غفلتدن کلدی الحکم لله العلی الکبیر ذلك تقدیر الملك القدیر دیوب لشکر پریشانی جمع ایلدی وهر برینه

استمالتلر وهمتلر ايدوب بو يوزدن سو يلدى كه اى دلاوران ميدان مبارزت واى هنروران معركهٔ شجاعت زنهار وزنهار خاطر عاطر كز اشبو امور پرنفورك مقدماتندن شكسته وضمير منير كز اشبو احكام پرغرامك مباديسندن دلخسته اولمسونكه (عسى ان تكرهوا شيئًا وهو خيرلكم) ان شاالله الرحمن بعون الله الملك المنان من بعد فرصت وجناب وهابدن نصرت بيوندر كه عدوى دغل ودشمن پرحيل الندن كالدكجه قوت بازوسنه عمل ومكرودستانله جدال وجدل كوستردى چون يارى بارى بيزمله ايدى بارى اندن بر كارظهوره كلدى كه يادكار مناقب كارزاروسرنامهٔ داستان روزكار اوله

﴿ بيت ﴾

﴿شور بختى كه دهد دامن اقبال ازدست * زود باشد كه ازان غصه كريبان بدرد﴾

(ذهب الله بنورهم فى ظلمات لايبصرون) همان عزيمت ركابنه همت پاينى محكم بصمق ودعاتيرلرنى پرتاب ايدوب غرور واستكبار پاينى يصمق كرك ودست شجاعتى جيب آستيندن اخراج ايدوب بروجله دست بردمز اظهار ايليهلم كه مريخ شمشيردارك انكشت تعجبى حيرت دهانندن قالهوكارزارمزدن روزكار زوركار وسپهر كينه كذار عبرتدن نصيبن آله كه بو احوال پرملال بزه تنبيهات ربانى واشارات آسمانيدر حضرت حق وفعال مطلق هر صاحب دولتك كه رايت شوكتنى سرفرازودل پرامنيتنى غيريلردن بى نياز اتمك ديليه مقدما مقدمات احوالندن فى الجملة انعقاد وابتداى مبادى امورنده نوعا اشتداد كوستره

﴿ لمؤلفه ﴾

﴿بولورچوق بسته خاطرلر كشادى * اولور غمدن اوكش تحصيل شادى﴾

(نثر) پس (اذا اراد الله شيئا هيأ اسبابه) مقتضاسنجه بنه اسباب رفعتى انكچون آماده ومايفتح الله للناس من رحمة فلاممسك لها فحواسنجه كيرو ابواب سعادى يوزنه كشاده قلهوز مبشر عالم غيب كه ملهم صوابدر لاريب (فاوحى الى عبده مااوحى ان هو الاوحى يوحى) موجبجه بوكيجه

اشبو بندهسنه شويله بشارت ويرديكه شهريارشتانك بوجسارتى كندو وجودنه خسارت واشبو غرور صولتى اوزجاننه لتدر من بعد هذا كار طلوع فتح ونصرت ومبدأ ظهور ابهت وشوكت بوجانبدندر والحاصل جان قولاغنه اخبار مسرت اثار دوقندى وآية (عسى ربكم ان يهلك عدوكم) اوقندى وشبهه يوقدر كه بو الهام سبحانى محضا عنايت يزدانى وهدايت صمدانيدر وقتا كيم سلطان بهار بو تقرير پرتنويرى ايلدى واشبو ممكت پرموهبت كلامنى سو يلدى واولكه تمهيد قواعد عدل ورأفت ايدى وتشييد مبانى احسان ونصفت ايدى يرنه كتوردى وشولكه احياء مراسم رعيت پرورى وابقاء قوانين مرحمت كسترى ايدى سعى بليغ كوستردى اول لشكر جرار واول عسكر بادرفتار قوى دل اولوب همان دم اول كوه فلك شكوهك بروجنه كنكرهسنه همتله عروجه ونردبان عزيمتله خروجه اقدام اتديلر وخواص طيور صغير نفير عام داركيرله كنبد چرخ اثرى پرآواز ايلديلر و بزم رزمك هواسنجه سراغاز وصفاى وغايله پرواز قلديلر وكوه وهامون بو اوازه لرك سازنه دمساز اولوب بر رسمه يانغلنديكه شش كوشهٔ زمين صيت وصدادن طولدى وكوش چرخ هفتمين جلاجل رويين وراى محافلدن كر اولدى صان صور بعث وتشور ايديكه خلائق بريره حشر اولوب خاص وعام اعلام نصرت اعلامله اقدام على الاقدام اولوب بو كارزاره نصرته كلدى ونجوم آتش هجوم ميدان افلاك پرجومده اخكر مرده وآب افسرده كبى دم بسته قالدى سلطان بهارك شوكت سلطنتى وعزت قدر ودولتى بر مرتبه ايرديكه اسمان بلند پايه آسمانهٔ در رفعتنده بندهٔ خلقه بكوش اولمغه وافتاب فلك سايه جام بزم عشرتندن جرعه نوش اولمغه راضى ومتقاضى اولدى پس عدل نوشيروانى وعقل لقمانى برله جهانه نظام وكون ومكانه انتظام ويروب سپاه ظفر پناهى برله شهريار شتانك اوزرنه يورودى

﴿ مناظرات رياح اربعه در پيش سلطان بهار ﴾

وقتى كيم سلطان بهارك واول صاحب قران روزكارك عزم وجزمى وقصد

رزمی عالمنه بایلدی وشهریارشاه‌ایله کارزارن ونبردبی کارین هرکشی بلدی قزلجه یل که بادمشرقدر سلطان بهار وشهریارشاه‌ایله هم موافقدر دیلدیکه بوجهاندار نامدارك مابینلرنه کیره وذات البینی یعنی جانبینی اصلاح ایچون کلمات صلح وصلاحه مرادنجه آلوب ویره پس سوروب سلطان بهارك عز حضورنه ایردی وزمین خدمته شفاه ادب برله بوسه ویردی وما فی الضمیرنی تفسیر وحکمت امیز برقاج کلمه تقریر اتمکه اجازت الوب ایتدیکه حضرة صاحب قرانه وجناب سلطان ساطع البرهانه دلائل عقلی ونقلی برله روشن وبراهین حدسی وقیاسی ایله معیندرکه دنیانك ومافیهانك عقلا یاننده اولقدر رفع وقدری یوقدرکه انك واسطه‌سیله ذات البینه صورت نزاع وجدال وخلاف وقتال دوشوب سپاه ورعیته اندن زحمت ومشقت ایریشه (وما الحیوة الدنیا الامتاع الغرور) حواقین عظامه وسلاطین کرامه سزاوار اولدرکه ایام دولتلرنده وهنکام صولتلرنده خلائق روزکار امن وامانده فارغ البال ومرفه الحال روزوشب عیش وعشرتده وصفا ومسرتده کامرانلق ایده‌لرونکتهٔ (انما المؤمنون اخوة فاصلحوا بین اخویکم واتقوالله لعلکم ترحمون) ضمیر منیر ضمائرکشای سلطانی وخاطر عاطر خواطر نمای خاقانینه پوشیده ومخفی دکلدرکه بوحقیر خاکسارك مصلحت کوردوکی الصلح خیر مقتضاسنجه شهریار شاه‌ایله مابینکزده اولان زنك کدورت ورنك عداوت صیقل مصالحت ومصادقت برله اینهٔ دلدن سلنه وارباب فساد واصحاب عنادك کلمات نفاق امیز وتسویلات فتنه انکیزنه اعتقاد واعتمادکم قلنه دیار کوهسار وقلال تلال کردون مدار شهریارشتاء نامدارە تفویض اولنوب مملکت دشت وهامون وصحاری ربع مسکون حضرة صاحب قران کامکاره تقلید قلنوب صلح اولنه

لمؤلفه

اکرچه جنکدر شهلك هواسی * ولی صلحیله در عالم صفاسی

(نثر) وقتی کیم بادمشرق کلامین تمام ومرامین پرانتظام ایتدی سلطان بهارك سرهنك برق اهنکارندن افچه یل که بادقبله ومرد حمله در وحضرة صاحب قرانه بندهٔ مقبل ومقبولدر و بین الامثال والاقران اهل قبولدر همانده سخن میدانندە کیروب وصاحب قران بهارطرفندن جواب مستطاب ویروب نیام کامدن زبان حسامنی چکوب ایتدیکه ایش آغزه کلمش ایکن ود شمنك بوغازن الش ایکن حمیت پاینی ترددله یصمق وآر قوتی بازوبه کنورمشکن وتیر مرادی نشانه یتورمشکن غیرت پاینی غفلتله یصمق همت سنلکندن وعزیمت نادر سنلکندندر

لمؤلفه

عاقل اولان فوت فرصت ایلمز * منقیلر عزم رخصت ایلمز

(نثر) مقرردرکه اسکی دشمن دوست اولمق محال وعدویه مهلت ومیدان ویرمك باطل خیالدر وظالمه رحم ومرحمت و بالدر (من اعان ظالما سلط الله علیه) قاره یل که بادمغرب وصاحب نبرد غالبدر باد قبله‌یله مقابله ایدوب ایتدیکه ایسم سن صلاح عالمی بلمزسن وتأمل وتأنی یوزندن نظر قلمزسن کذاف اسوب صاوررسن وکان تدبیری قولایکه چکوب چوبررسن که بوکارزارك آخری پرخطردر واولکم اهل نظردر صاحب حذردر (کم من فئة قلیلة غلبت فئة کثیرة باذن الله) بی اشتباه عاقله نکتهٔ انتباه در تحقیق اولدرکه جنك وجدالك مآلی معلوم دکلدرکه نه یره ایریشه وروزکار فتح ونصرت مهب غیبدن نه جانبه اسه پس مجاملت ومصالحت صحت حال وسلامته یقیندر ومخالفت ومجادلت سآمت شأمته قریندر

لمؤلفه

درختی وفاقك قوبار اولور * خلاف اغجی لائق نار اولور

(نثر) که عزیزلر بیورمشلردر والحق دین ودنیا قیدنی قاومشلردرکه هرکیم فضوللق سرینی ناخن جسارتله قاشیه صکره پشت دست حیرتی

دندان در یغـله ایصرر فریوزکه بادشمال ومرضی الحالدر ایلر وکاوب
ابتـدیکه سـوزك صحیحی وقصدك صریحی اولدر که اکرچـه التأنی
من الایمان والعجلة من عمل الشیطاندر لکن الخیر لایؤخر موجبجه جمیع
برهان ودلیـل ایله بوامر جلیلده تعجیل مقبول ودشمن حقنـده اهمال
وعـدویه امهال غـیر معقولدر برملکنده ایکی صاحب قران قتالدن
و بر بیشه ده ایکی شیرژیان جدالدن خالی اولمز

لمؤلفه

﴿ برکلیم ایچره یتوراون درویش * ایکی شه ملکه اولور محنت کیش ﴾

(نثر) والحاصل شمدیکه حرب وجدلدر فراغ وکسلدن حاصل همین
فتور وخللدر بنیاد هراس بی اسـاس وکلام پشیمانی لامسـاس اولورکه
من هاب خاب

لمؤلفه

﴿ ولابت بوسـتان شه باغباندر * سیاست نار والطاف ابرواندر ﴾
﴿ سزای آتش اولور خار اولنلر * ایچرآب روان کلزار اولنـلر ﴾

(نثر) باد مشرق فریوزدن بوجوابی استماع ایدیجك تند اولوب ایتدیکه
ای بادشمال راست بودرکه هرزمانده سـنك صوغقلقك عرضهٔ روزکار
وسـبب کار زار اولور عجب بودرکه سن برمرد پر حشـیت ومستمند بی
حیتسن اخشـام اولمدین صباحلره دك خفته وکوندزلر وقت ضحایه دك
نهفتهسـن بویله ایکن ینه مبارزتدن دم اوررسن اخوان اورته سـنده
مخالفتی مصلحت کوررسن خاموش اولکه بومیدان مخنثلرك وبازوی اکوی
وچوکان موئنثلرك دکلدر

لمؤلفه

﴿ مرداولان میدانه عزم ایتمك کرك * هرزمان مردانه رزم ایتمك کرك ﴾

(نثر) فریوز ایتدی ای باد مشرق سنکه ایکی یوزلو برمنافق سن طبل

نفاقی کلیم التنده چالمق دلرسن وتیغ خلافی لیل مظلم ایچنده صالمق استرسن
(لعن الله علی کل من له لسانان) دوجهان بلزمی سنکه سونکی جوالده
کزلنمزوقراکو کیجده ایزایزلنمز اتلمش اوق دونمز ومرغ فرصت بر بداغه
ایکی کز قونمز کار آخر اولمش ایکن تأخیرك فائده سی نه ومصلحت نهایت
بولمش ایکن تدبیرك فائده سی ندر همـین ایشـك مکر وتلبیس وحیـله
وتدلیس در

لمؤلفه

﴿ نه حاجت سویلك دون کون دروغی * چراغ کذبك اولمز چون فروغی ﴾

(نثر) بلی جاهـل غافل نه بیله که (رب حیلة لصاحبها) و بیله چونکم
سرخباد جن نسلندن وشیطان اصلندن سن فلابد عروقه کیرب مراد ك فتنه لر
اویاندرمق وخلائقی یاقوب یاندر مقدر (الفتنة نائمة لعن الله من ایقظها)
وبکا خفته لك نسبتی ونهفته لك تهمتین ایدرسن استماع ایتدوکمی که مرد
دلیرروز روشنده دارو کیرایلر واهل تزویر شام ظلمتده تشویر ایدر

لمؤلفه

﴿ کوندز ایلر مرد اولنلر کارزار * حیله کر ایلرشب تار ایچره کار ﴾

(نثر) بودخی معلومدرکه خفتهٔ کم ازارظالم بیداردن یکدر نعلبند شاکردی
کبی برنعـله وبرمیخه قاقنی قوافسون ودمـك موئردکلدر تیر اوقوهم
شهریار شتایله دلم وهم سلطان بهار ایله الوم اولسون دیرسن وجست
وچابك لك ورندنازك لکله ایکی باشدن طوپ و یررسن یوری کاردمکده
وکندو عالمکده اولکه من بعد بوایکی جهاندارك مابیننی شمشیر مصلحت
کذاردن غیری نسنه آیرمز عاقل اولدرکه کندو امرنی مختل وکارنی مهمل
قویوب غیر یلری قایرمز (عظ نفسك ثم عظ الخلائق والا فاستحی منی)
تحقیق بودرکه اول خدمتك که مصلحت کذاری سن اولاسن بتمزوجواب
ناصواب وخطاب غیرمستطابله کسنه اشتمز پس مراد ظاهروسوزك آخر
اولدی پس بادشمال میمنهٔ لشکری ومیسرهٔ عسکی ترتیب ایدوب اول کوهسار

پر بروجه عروجه واول فلك ذات البروجه خروجه يوز طوتدیلر همانده (والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا) مصداقنجه قلب سپاه نصرت پناه عرصهٔ آب حیاته ومثلا الا كنه یوندی كه هر كوشه‌سی علم اهلنه ییلاق و بهشت كردون طباقدر ومیمنهٔ لشكرشاه راه دوغلو بابایه روانه اولدی كه ممر سالكان جهان ومقر اهل سیراندر ومیسرهٔ عسكر دوغلو بابا طرفنه عزم ایلدی كنبد حرم ومجمع اقطاب واوتاددر والحاصل دلاورلر هر یكادن قلج كبی طارتلدی وصف درصف هرطرفدن اوق كبی اتلدی اول كردون كبی طاغی كه شتا طاغی یه مادایدی انجم صفت قوشندیلر وهر كوشهٔ باغی وهر كنج راغی كه اول باغی‌یه ملجا ایدی تماشاسنه بزم اهلی كبی جان آتدیلر (تعریف مقام دوغلو بابا حضرتلری وعلوی بابا وصحن آب حیات) دوغلو بابا دیدكاری مقام عالی بر پشتهٔ بهشت حوالیدر كه اول كوهسار كردون مدارك كمركاهنده واردینك كنارجادهٔ راهنده جانب غربیده كالسماء العلیا مشرق دریا واقع اولوب اوتادن بر عزیزك مرقدی واشهادن بر صاحب تمیزك مشهدی در مزار متبرك ومنزل مباركدر

لمؤلفه

* چمندر اورتوسی انوك فلك سان * آلورسالكلراندن بوی احسان *

(نثر) دیرلر كه بلدهٔ بروسانك فتحی ایامنده ومجاهدین كرامك سعی هنكامنده دوغلو بابا دیدكاری عزیز درویشلرله اول ثغرهٔ نكهبان واول ممرده میزبان اولوب آینده وروندەدن هر سوخته جكره واصحاب سفردن هر اهل كذره بر چنق دوغ وظیفهٔ مقرری ایمش ولایتی ظاهر وكراماتی باهر مظهر انوار فتوت مصدر آثار مروت درویش ایمش حالیاسدره مقام وطوبی خرام چاملر التنده مرقدی معین ومشهدی مبیندر ولنكر بهشت پیكری بركیجه مهمانسز اولمز هواسی معطر زابی معنبر صحن دلاویزی جنت المأوی هر درخت نبك بختی سدرة المنتهی

لمؤلفه

* چراكاهی كه پرجدی وحملدر * ارم كلزاری كبی بی بدلدر *
* علف زاری سراسر مشك سنبل ▪ كزوب اهولری اوتلر قرنفل *

(نثر) ایام كلستانده وهنكام تابستانده رفقاء كرام ماننذ زایران مشعرالحرام اكا عازملردر وتربت بارتبتنه راغبلر وصفای سیر دشتنه و هوای كلاشتنه ملازملردر عرصهٔ عرصات وموقف عرفات كبی هر یری مجمع ارباب اهل صفا وهر كوشه‌سی مضجع اصحاب وفا اولور نسیم صباحی نكهت كلبرك طری ونفحهٔ بنفشهٔ طبری صفا كستردر (و ینه علوی بابا) دیدكاری بقعهٔ شریف وخطهٔ لطیف كه حالیا شهرستان و باغ و بوستان اولمشدر و بر نهر كبیر كه اول خطهٔ منیری ایكی شق ایدوب هرزمانده سلسبیل جنت كبی جاری در مزاجی كافور وجمالی پرنور درلبندن الین وشكردن احلی كنشدن روشن وقردن اجلی در

لمؤلفه

* درونی سینهٔ عاشق كبی صاف * عیونك مجمعی ومنبعی قاف *
* تنی كلبرك تر پرسیم بردر * نظرده عمره بكزر پر كذر در *

(نثر) نقل اولنور كه دوغلو بابا دیدكاری درویش سلطان المجاهدین مغیث الملك والملة والدين المؤيد بتأييد الملك المنان سلطان اورخان ابن سلطان عثمان روح الله تعالى روحهما وزاده فی فرادیس الجنان فتوحهما زماننده برقاج درویش هم كشیلرله كلوب بو كوه مذكور شرف منظورك بر مقام مستورنده جانب شرقیسنده توطن كوسترمشدی طاغلرده كزدوكی یرده وحوش وطیور كلورلردی واندن انس ومحبت فحوسن آلورلردی وقانده كتسه بیله كیدرلردی وهر یكادن كلوب انی زیارت ایدرلردی بابا الیاس مریدلرندن وسید ابوالوفا طریقندن ایمش بلكه اوتاد وافراد فریقندن ایمش عیون مشاهده نك منبعی فنون مجاهده نك مجمعی واقف معارج لاهوت عارف مدارج ناسوت بر درویش عزلت كیش ایمش

لمؤلفه

دم عیسی ده روح الله ثانی * سوزی احکام صحف اسمانی
بیانی جان خضره چشمهٔ نوش * دلی پرفیض وجانی بحر خاموش

(نثر) اول روز کارده اولان امرآء کامکار و رؤساء نامداردن طورغود آلپك دلالتیله حضرت اوزخان علیه الرحمة والغفران اکا ارادت کتورمشدی وجان ودلدن محبت اتمشدی و اول لوالیٔ لوا حقیله واول خرم جایی مرافقیله اکابلدرمشدی صکره مشارالیه عزیز بو کلخن عنادن اول کلشن صفایه انتقال و بو تنکنای فنادن اول سرای بقایه ارتحال ایدیجك مذکور پادشاه کردون پناه آنوك اوزرینه تربه و یاننده برجامع و برتکیه بنا ایتدی واول مقام مبارکی واردینه وزایرینه ملاذ وملجاء قلدی حالیا تمام معمور زیارتکاه وحاصلی موفور عبادتکاه‌در

لمؤلفه

طوتر کعبه آیین خانقاهن * چکرلر سورمه کبی خاك راهن
ملکلر سقفین اتمش اشیانه * پریلر صحنی ایجره مرغ خانه

(نثر) شمع جمع قدسیان فروغ قندیلدن منور ودماغ پرفراغ روحانیان بخور چراغندن معطر در خاکپایی مقبل شفاه ملوك وتربهٔ تابناکی معفر جباه اهل سلوکدر

لمؤلفه

زهی مجمع که پر اهل وفادر * سراتا پا سماع وخوش صفادر
حریم قدس کبی دوری انوك * زیارتکاهی درخلق جهانك

(نثر) منجوق علمندن شمس وقرشکسته دل وچوب رایتندن سرو صنوبر بجادر واول دیارك باغ وراغ پراشجاری روضهٔ جنان کبی فواکه خانه وسدره وطوبی مثال طیور ملائك پروازه آشیانه‌درهر کوشه‌سنده برچشمهٔ خوشکوار عین الحیات که جریان وحوض دلجولری سیم اندام ماهیلرله روزوشب لمعان ایلر

لمؤلفه

لبندن آغ وشیرین ترشکردن ■ تراش ایلر کد ورثنکین جردن
صفادن اولدیغیچون منبع نور * سحر کون یوزنی اول چشمه‌دن یور

(نثر) اما اولکه عرصهٔ آب حیاتدر فی الحقیقة سجده کاه حضر نبیاندر روضهٔ جنت دینلسه درخور درکه برچشمه سنك اذی اب کوثردر

لمؤلفه

اولقلرله صولر ب لب اولمش * حیاضی کوثره هم مشرب اولمش
ایدر شهبازلر اول پرده شهناز * ایدر کبك دریلر آنده پرواز

(نثر) فخر العلماء الکرام ذخر الفضلاء العظام محقق الفروع والاصول مدقق المعقول والمنقول مولانا واولانا شمس الملة والدین حضرة محمد الفناری علیه رضوان الله الباری نك آل فرخنده خصالی اول مقام جنت حوالینك صدرکاه کردون پناهنی ییلاق اید نمشلردر مدالله تعالی ظلال سنن نسلهم الشریف علی منوال سنن اصلهم المنیف الی قیام الساعة وساعة القیام بحرمة سید الانام واولکه منلاالاکی دیمکله مشهوردر اول دخی برصحن دلکش وموفور السرور درکه نسایم سعتر ندن وشمایم کیاه جان پروردن روایح عبیروعنبر شکسته وفوایح مسك ازفر دمبسته‌در

لمؤلفه

سورنلر صو کبی روسنتر ینه * قابلز سبزهٔ خلد برینه
نسیمندن جهان مشکین نفسدر * دمی شبخیزلر جانینه بسدر

(نثر) سوابق روز کارده اول دیار فرخنده آثاری مفخر الموالی مرجع الاهالی المختص بمزید عنایة الرحمن مولانا یکان نورالله مرقده بانوار الرحمة والغفران ییلاغ ایدینوب انده ارباب استعداده افاده ▪ واستفاده بابنی فتح ایتمکین اسمی منلا الاکی دیمکله شهرت بولمشدر اکرچکیم شمدی قلب عاشق نامراد کبی اول مقام خرم نهاد خراب ویباب

اولمشدر القصه عساکر کردون مخـافل منزل بمنزل یوریوب اول مواضع خرم مناهلی سراسر الدیلر وسـپاه شهریار شـتایه بر و جهله هراسـان صلدیلرکه جانلرنده تثبت وقراره مجال ومقابله ومقاتلیه احتمال قالمیوب فرار ایلدیلر قلب عسکر دخی آب حیاتدن وملا الا کندن وقورد بلا کندن صار والاکه ایردیلر که صحنی میدان فلکدن اوسع برفرخنده مرتعدر واول دیارلرده رعایادن هرکمی بولدیلرایسـه استمـالتلر ویردیلر میمنهٔ عسـکر دخی دوغلو یا بادن وشـاهم افنـدی بکارند ن وقرو کلمجکدنکه مرتع جدی وحملدر وچاتل اویکدن که تلهٔ فلك اخضر کبی بی بدلدر کلوب صـارو الاکده قلب عسـکرله ملاقات ایتـدیلر واول صحن آسمـان میدانده نیجه کونلر عیش وعشرت وبزم صحبتلر ایدوب قضای مافات ایتدیلر واندن کوچوب خضر بك یوردندن وصو بر کدن قرق بکاره واول چرخ برین کبی خرم دیاره کلدیلر که هرقیا دبنـدن آفتاب رخشان کبی برچشمهٔ درخشـانچیقوب قول قول روان ودوان اولمشدر نه چشمه هربری برکاروان پرصفادرکه یول یول انجم قطـار وکردون مهار کبی دوان اولمشدر

لمؤلفه

قلور خضرك دلنی فیضی سیراب * صناسن چشمهٔ جاندر اوررتاب
طلوشوق وصفادن سینه سی مهر * عروس حسننك آینه سی مهر

(نثر) وانده دخی برقاج کون تشریف نزول و مقصـود دل وجانه وصول ایدوب بعد ازان کوچوب جقوز چمنده واول بهشتی سـبزهٔ دمنده قرار ایدوب ومیسرهٔ عسکر ظفررهبره انتظار کوسـتردلر میسرهٔ عسکر دخی توغلوبابادن وقوش‌او بناغندن و بیك یـیلاغندن قره کولدن کلم کوله نزول ایلدی واول وادی بی‌هادیده سـپاه شتادن غرق پولاد اولمش چوق اجنـاد اکراد نهـاد بولوب کارزار ایتـدیلر واول وادی

کردون وسعتی کوزلرنه‌تار و باشلرنه طار ایتدیلر واندن سـوروب کلوب چقور چمنده باقی سـپاه نصرت پناهله وعسـکردریا اشـتباهله ملاقی اولدیلر وطرف کمین کـاه وادیلر بوقلنوب عسـکر شـتادن اوفتاده و پریشـان وکوشه‌لرده پنهـان و بی نام ونشـان اولمش حیلی کسـنه بولندی اول کمین اهلنك کیمك آفتـاب کردون سـوارك لشکر سـپکده سـنه جکشدیلر وتیغ ابدار آتش بازله هلاك ایتـدیلر و کیمك اسـیر ایدوب قید و بنـدله خد متلنسـونلر دیو شـهره کوندر دیلر والحاصل کوشـه بکوشه شـعا ب صعـاب کـوه ووادی احوالنی کـوروب اخـتردیلر ودو ندیلر و خبر الدیلر که سردار شـتا هنـوز حصن حصین قله‌یی تحصن ایدوب ثابت‌قدم وقصد مکر وکید ایلیوب افسـون ودمدر (وظنـوا انهم مانعتهم حصونهم) پس عسـکر جرار سلطان بهار سراسر اول قلهٔ قلعهٔ فلك مداره الله‌اکبر جوانب ار بعه دن (لاعاصم الیوم من امر الله) دیوب هجوم ایدوب یورو دیلر شهر یار شتا بوحالی مشاهده ایدیجك همان برقاره ایکن قانده‌سن دشت قبجاق ییلاقلری دیوب باشـن قورتاما غیجون ایق کتوروب بارو بنکاهنی و بقیـهٔ خیل سپاهنی سلطان بهاره قودی (من نجا برأسه فقدربح) حدیثین اوقودی همـاندم اول عسکر جرار دخی (فقطع دابر القوم الذین ظلموا والحمدلله رب العالمین) علمی افتاب کردون‌تاب کبی رفع ایلیوب چاق اول قلهٔ آسمان طـاقك اوجنده نصب ایلدیلر (ذلك فضل الله یؤتیه من یشـاء والله ذوالفضل العظیم انه‌غفور رحیم

استقبال سلطان بهاردر سـلطنت و بنیاد کردن عیش عشرت

وقتی کیم سلطان بهارك فروقدوم عدالت اثارندن شهر یار شتانك بنیاد شوکت بید ادی و بنیان صولت ظلم‌وفسادی تمام منهزم اولوب سلطنت مقـاصدندن هرمقصد کمالنه ایردی وشرف سعادت مطالبندن هرمطلب مراد اوزره الویردی صحیفهٔ رایت‌نصرت شعار لیل ونهاره (فمحونا ایة اللیل وجعلنا ایة النهار مبصرة لتبتغوا فضلا

من ربكم) آیتی یازلدی ودائرهٔ منجوق شرف مدارهٔ روزکاره (وهو الذی جعل لکم اللیل لباسا والنوم سباتا وجعلنا النهار نشورا) بشارتی قازلدی پس طیور خوش الحان منادیلر اوازهٔ دمساز مسرت افزا ایله دشت و وادیلری پرصدا اقلوب صوت اعلا ایله طرف طرف ندا ایدوب ایتدیلر (فیومئذ لا یسئل عن ذنبه انس ولا جان) وانهار رطب اللسان خواننده‌لری تران دجلوری که کوینده لکار ایدوب بونی اوقودیلر (الا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا بالجنة التی کنتم توعدون) ونسایم روح پرور معتدلی سویلنوب و بونلرك هوا سنجه اهنکار ایلیوب دیدیلرکه (ولکم فیها ماتشتهی انفسکم ولکم فیها ماتدعون) پس (اهتزت و ربت من کل زوج بهیج) مقتضاسنجه برخطهٔ دلاویز و بربقعهٔ صفا انکیز قالمدیکه شادی وسرور وفرحت وحبور ایله شاداب وخرم وسرسبز ومغتنم اولمدی چشم دین ودولت یکسر روشن وصحن ملك و ملت سراسر کلشن اولدی جسم وجان عالم مرض وسقمدن ودرد والمدن تمام آرندی مکر که کوش بنفشه‌ده فی الجملة صممدن اثر ودیدهٔ نرکسده سمت سهر قالدی هواله شویله اعتدال وجهانه سورسمه استقامت احوال کلدیکه نسیم بسیم عظام رمیمه جان ویرمك دیلردی

﴾ ذوق وشوق وحالتندن بودمك * صغمیوب جانی تنینه عالمك ﴿
﴾ یاقه سنی صبح وش کل قلدی چاك * بلبل ابتدی دلدن آه دردناك ﴿
﴾ رقصه کیردی سرو عرعر چرخ وار * پرسماع اولدی صفادن هر دیار ﴿
﴾ جویلر ترنغمه‌لر ساز اتدیلر * مرغلر آهنکه پرواز اتدیلر ﴿
﴾ شوخلقلر ایلیوب هرشاخ تر * قلدیلر یکسر نثار سیم وزر ﴿
﴾ پیك پویان اولوبن باد صبا * روز وشب طورمز یلردی هر یکا ﴿
﴾ طولدی اول یغماده درج غنچه زر * لاله طاسین ایلدی پر لعل تر ﴿
﴾ کیردی ماهك دستنه بربدره سیم * دامنن عنبر ایله طولدردی نسیم ﴿

﴾ مهر برقرص زرایردی لعل فام * جبینی قلدی فلك پردر تمام ﴿
﴾ بی نوایکن اولوب پربرك وبار * زله بند اولدی قواهل دیار ﴿

(نثر) صحائف حدائقه اقلام صفا وارقام شقایقله (هذه جنات عدن فادخلوها خالدین) قازلدی وصفایح ریاضه مداد صافی نهاد حیاضله (ولهم فیها ازواج مطهرة وهم فیها خالدون) یازلدی صدق وصفا طاوسلری برشاخدن برشاخه و برکاخدن برکاخه جلوه کنان پروازه باشلدیلر ومهر ووفا ققنوسلری الحان غریب واواز دلفریب ایله نغمه زنان سراغازه باشلدیلر

(جهان سرمست اولوب جام طربدن * پر اولدی دهرایجی شور وشغبدن)

(نثر) کون کوندن اجرام سعادت بروج سیادتدن طالع وانوار شرف طرف طرف لامع اولمغه یوز طوتدی ومنشئ دهر حریر سپهره سلطنت منشورنی سلطان بهار آدنه یازدی وخطیب زمان منبر شش پایهٔ کون ومکانده ربع مسکون شهریارلغنی بوخسرو نامدار اوقدی ونساج طبیعت دیباج خلعت کرامتی اشبو بختیار تاجدار آدنه طوقدی

لمؤلفه

﴾ یوزی بو کهنه دیرك تازه‌لندی * نوالردن جهان آوازه لندی ﴿

(نثر) سلطان بهاردخی کنجور روزکاره بیوردیکه جواهر زواهر مخزنلرن آچه وسپاه ظفرپناهنه من بعد نعما یغمادر دیوب اول کهرلردن ساچه

لمؤلفه

﴾ ایله‌دین مالکی غارت عدو * ایله راه دوستده سن یغمالنی ﴿

(نثر) تاماشاهده ایدوب یقینا بله‌لرکه اول مدت مدید وعهد بعید چکدکاری مجاهده‌لرك ثمراتی بو کوهرلر ایمش واول ماه وسال علی تقلب الاحوال کنج غارلرده وشب تارلرده ایتدکاری ریاضتلرك نتایجی ماه واخترلر ایمش (وجزاهم بما صبروا جنة وحریرا)

بيت

ازلطف وخلق نافه كشا كشت دهررا *
پرعطر ساخت جيب وزمين وسپهررا

(نثر) پس خلائق روزكار صغار وكبار درهم ودينار برينه خواجه وارجوا هردن بارز بغليوب (نلتقط عن كل روض ونغترف من كل حوض) ديوب صحن مرغزار وكنار جويبارده كه (عينا تسمى سلسبيلا) اندن عبارتدر عيش وعشرته وبزم صحبته اوتوردلر كرم دل ساقيلر (تسقون فيها كاسا كان مزاجها كافورا) آيتن اوقيوب قوت روان ايچون ياقوت دوران كوستروب باغبان جنان كبي جنان باغني سيراب وشاداب ايتديلر واشكر آفتاب شراب عالم تابله غموم وهموم كشورن سراسر خراب ايتديلر

لمؤلفه

ماه رولر صوندی ياقوت مذاب * چهره لر كون كبي اولدی لعل ناب
هركيم اول ترياك جانی قلدی نوش * قاينيوب قانی جكردن قلدی جوش
خانهٔ دل جاميدر بكزر قدح * سينه لر آندن صفا جانلر فرح
حق بو در جان بزمنك قنديلدر * قفل اخرانك كليدی ديلدر
مايهٔ جاندر حكيم اصلنجه اول * نور يزداندر مغان قولنجه اول

(نثر) چمن پرسمنك مرصع تختنده اصحاب صدق وصفا كامرانلقلر ايدوب (متكئين على فرش بطائنها من استبرق) صورتن انشا قلدلر ودرخت نيك بختك تختنده ارباب مهر ووفا جلوه نمانلق كوستروب مصرع قاصرات الطرف فى تحت الخيام (نثر) سيرتن افشا ايتديلر

لمؤلفه

هر يكا برعام بزم خاص ايدی * شاخلر طاوس وش رقاص ايدی
عود وصندل سيرايدوب بو درزشی * دمبدم يانوب ياقلقدی ايشی

(نثر) هرلعبت غريب برصنعت عجيب اظهار ايدوب چمن هنكامه سنی

عرصهٔ عرصاته دوندردی وهر نخلبند شيرين كار برزينت پرنقش ونكار عرضه قلوب زمين كارخانه سين موقف عرصاته بكزتدی هرشاخسار ميوه دار عرصهٔ بوستانده جواهر رنكا رنكدن آويزه كوستروب افلاك پرانجم اوستنه صنعت آصدی هر جويبار خوشكوار ميدان كلستانده هزار در لو بندلر اوينيوب پهلوان چرخی دست چنبردن بصدی (ورفعنا بعضهم فوق بعض درجات ليتخذ بعضهم بعضا سخريا) شعبده باز اشجار كاه طاس اناری اخكر پرشرارله ملو ايكن قپوب فحول انامی بر رسمه شيفته ايتدی وكاه مناری مثال عودلری زير دامن پنهان ايدوب عقول ذوی الافهامی برو جهله فريفته قلديكه زندان دماغك بطن اولندن حس مشترك شهرياری محبوس قالدی وبطن مؤخرنده خيال زيرك خزينه داری تخيلندن مأيوس اولدی نه متصرفه يه مجال تصور ونه متفكره يه قدرت تفكر سراسر انس وجانی حيرت وتعجب عبرت آلدی

لمؤلفه

قنغی وصفن ايدم اول بزمك بيان * كانده حيران اولمشدی عقل وجان

(نثر) والحاصل هر كوه ووادی وصحاری بووادی عيش متمادی ولعب ولهو وشادی برله طولدی هر بلبل جان بوالحانله پرنوا وهر طوطی جنان اشبو بيانله شكرخا اولدی

كل ای دل ناله قيل بلبلار يله * آچل عشرت دميدر كللر يله
بو آهن دللری آهكله نرم ايت * نوالر كوستروب آهنك كرم ايت
قوماغل لاله وش جان ايچره طاغی * كه فرصت الده ايكن طوت اياغی
بوچاغلر كچمدن داد آل جهاندن * سرودين كسمدن دم رود جاندن
صلا درهای وهوی ديده قل باز * ايدرسن هی دينجه مرغ پرواز
قولاغ اوركل كبي كم مرغ شبخيز * نيجه ايتمش سحردن ناله سن تيز
دوزب هنكامه لر مرغان پرهای * صولر ايرلر تران بلبل چالر نای

سمنلر برك ترلردن طوردف * چارشور يده اواوب جويلر كف
ايكى قولادن ديزلمش سروو عرعر * صرا قالور چنده باد صرصر
صولر كرلنج اويزباغ اچنده * چچكلر له يشل ييراغ اچنده
صباقاپوب كلاه ياسمينى * قلور ساج يولمسى درثمينى
اوينجى باشيدر باد سبكبار * قوواربر برين اطفال اذ كار
اغجلر اللشور برك تريله * چچكلر بولشور بلبللر ايله
صبا او كنجه مانند كبوتر * هوايى تقلهلر اور زنكل تر
طوتشد قنچه شكوف ايله چن ال * ايدوب هر برينه بغدا اكر يل
شهبدن اود قبر ابر كهر ريز * كل افشانلق ايدر باد سحرخيز
دونوب اويز صولر چنبرلر بله * يشل بيراغدن خنجرلر ايله
طورر دمبسته قالوب ارغوانلر * يار يشر باد له اب روانلر
رياحيله رياحين طور طوت اويز * چنارال قرصر ايلر رقص عرعر
خوش اتمش شاخ شوخى طوبدن باد * چنده جرجنى اوينده اوستاد
كل بادامه نركسلر كوز ايلر * قرنفل باغه نسرينى يوز ايلر
صولر آينه منظر درفلك وار * كواكب صورتيدر انده ازهار
چنلر كوك نجومى ژالهلردر * سمنلر آى وصولر هالهلردر
محصل هرطرف در محشر اباد * كورنلر حورعدنى ايلر ياد
بقانلر آكه عين عبرت ايله * عجمى قالسه رايى حيرت ايله
قوزهدى لامعى اولغل صباخيز * كل ايامى دكلدر وقت پرهيز

ضيافت كردن صيف ميزبان سپاه سلطان بهاررا

چونكم بو نشاط تازه وانبساط بى اندازه برنيچه كونلر امتداد بولدى وباغ وراغ واطراف اب روان عشرت اباد اولدى صيف نامدار ديرلر برصاحب اقتدار وار يدى كه خواجهٔ جهان وميزبان زمان ايدى انعام عامندن هركشى بهرمند وسفرهٔ احساننّدن فقير وغنى زله بند ايدى

(لمؤلفه)

لمؤلفه

آچلر طوق كيدردى ياندن * بينسه منت ايدى خوانندن
خلقه يدرد كنجه نعمتلر * صويرينه صونردى شربتلر

(نثر) نعمتى بيسانه ومكنتى كرانه صغمزدى صحبتندن صغير وكبير غنى وفقير كسنهٔ بغمزدى سلطان بهارك الطاف جان پروردن مغتنم وفرقدوم معدلت كسترندن شاد وخرم اواوب ديلديكه بونعمتك شكرانهسنه وسلطان بهارك بهانهسنه برعظيم طوى ايليه كه اندن وحش وطيره صلاح ومرغ وماهى پرنوا اوله

لمؤلفه

بى يدر مالك سكاماراولمدن * پرورش ويرجانه بيمار اولمدن

(نثر) پس هركون بريوزدن براجلاس عظيم وبرضيافت عميم ايلدى فلك اطلس كبى سبزنم سماطلر وچرخ پراختر كبى مجوهر بساطلر دوشيوب صحن زمينى سكرى نعمتلرله وانجم عددنجه چينى كاسهلر شربتلرله طولدى دانهلردن كون ومكان برخرمن وحلوالردن ينه جهانى پرمن اتدى مغنى دوران ومطرب زمان اشبو سرود پرسرورله تغنيلر ايدوب ديرلرديكه

لمؤلفه

سنى طشلامسون ديرسك فواكه * بودم وار عيش ونوش ايت قالمه واله
زمين شمدى جواهر خرمنى در * جهان بستانى كوهر مخزنيدر
غدالك اولسون ديرايسك لعل وياقوت * كرازين باغك ايدين جانوكه قوت
كوزايلر وصلت ايچون ساكه بادام * يورى وصل اول سنى هجرا ئتمهدن دام
يترچك تاب عالمدن تب اى يار * خيارندن دل وجانك صوت وار
دهانك طتلواتمك استرآلو * كه بال برداغيدر باشى بلالو
اكا كيم عيش وعشرت قايسى در * دمادم نقل برمى قايسى در

بودم كرانمزايسك عشرت رود * سوكر اغزوكه طتلو باللوا مرود
دبلرسك اتمسون الماسكا آل * يكاغندن بورى شفتالوسن آل
سكا قاونلرك يتر خيالى * بو كون بر بدرايكن اوندرهلالى
ديوب اوش وقت كجدى ابوا * رخ عاشق كبى زرد اولمش ابوا
پرايسك پسته وش مغزيله هر بار * چنده خوش چرزدر فندق اى يار
دميدر وار اوزمله قان قرشدر * كوسبده عصره ساقيلر بارشدر
يه بى يار اول دلك دنك اتمدن دهر * سنى قهر يله آونك اتمدن دهر
واروب ديوشردكلسك مرغ خانه * انارك بغرى قان دانه دانه
بودم انجير كيم طفل لبن در * ايكن ترغنچهٔ شيرين دهندر
طلوشربتله هر بر هندوانه * جكرلر تازه‌لر دلخسته جانه
دلرسك بزم ايدوب مستانه نقلى * بغايت خوب اولور كستانه نقلى
سوزكده لامعى يوقسه بهانه * يتر دوك بونقلدن بيره دانه
برى بو نقل تر نقلى قلور زار * بهار افسانه‌سن سويله بورى وار
بودم اول نقل شيرين نقلى بس در * كه ياران صفادن ملتمسدر

خسته كشتن سلطان بهار وانقلاب احوال روزكار

دهر پرقهر كژ رفتارك احوال غريبى كه هر زمانده اضطراب اوستنده وسپهر بى مهر محنت مدارك اشكال عجيبى كه هرانده انقلاب اوستنده در ايام رخصتده وهنكام فرصتده هيچ بر دولت و صولت ظهوره كلمزكه غايتى لت واوقات صحبت وساعات عشرتده هركز بر مصاحبت ومداعبت صادر اولمزكه نهايتى بت اوليه

لمؤلفه

دولتينك اولى دو يعنى يل * صوكى خودلتدرنه حاجت آنى جل

(نثر) فرحى ترحله انباز وصفوتى كدورت ايله همراز در عشرت كلزارى وصحبت مرغزارى بى زارى اولمز صفاى هواى جويبار و بقاء نقاء چشمه سارى لاى بلادن وجفاء جفادن عارى اولمز بو مقدماتك عرضندن غرض

و بو تمهيدانك مزاندن مراد اولدركه سلطان بهار كامكار مدالله الدهور والاعصار لشكر قدر توانى واصحاب وانسابى برله بنيان عيش وعشرتى كيوان سپهرله هم پايه وايوان بزم وصحبتى ماه ومهرله همسايه قلدى جمله ملاعبت ابوابى كشاده وجميع مداعبت اسبابى آماده اولوب ليل ونهار خلائقك عبادت وطاعت يرنه ايشى عيش اولدى لاجرم (ولو بسط الله الرزق لعباده لبغوا فى الارض) مصداقنجه خلق عالم راه ضلالته بلكه چاه جهالته دوشب سلطنت اطوار اختلال ومملكت احوالنه اعتلال ايرشدى

لمؤلفه

باغبان اتمزسه دائم حفظ باغ * قرصى انجيرك اولورنان كلاغ
اولمسون باغك دريسك خارزار * بدسرشتك عرقنى كس خاروار

(نثر) نركس ديده وره قرة العين دوران ايكن مثال كل بادام چشم بر ايدوب مختل العين اولدى بلبل شيرين زبانه رطب اللسان جهان ايكن مانند سوسن ده زبان دل ذكرلال ودمبسته قيلدى كلك صحيفهٔ روزكاردن چهرهٔ اصحاب غم وملال كبى دفترى دورلدى بنفشه‌نك عيش مدامدن ارباب سود اوخيال كبى مختل الدماغ اولوب بوينى اورلدى ياسمن عزت افسرنى تخت جم كبى اولمز هوايله يله ويردى نيلوفر عشرتى سريرنى رخت ماتم كبى كوز ياشيله سيله ويردى اتفاق بوائناده سلطان بهارك مزاج شريفى وطبع لطيفى عشرت ليل ونهار وحرارت روزكاردن مختل واستقامت احوالى سقامته مبدل اولدى وغناء سروردن بكاء ماتم وغم بدل اولدى رونق بازار نه كساد وصحت اطوارنه فساد ايردى هرنقدر طبيب ابر نامدار آب حيات كردار جانبخش شربتلر ايچوردى صحت پذير اولمدى وهرندكاوكيم حكيم روزكار تعديل مزاج ايچون تبديل هوايله علاج بيوردى فائده بولمدى

لمؤلفه

اولیه چون قابل صحت مزاج * روغن بادام یبوست ویرر
طالع برکشتیه ادبار ایچون * اختر اقبال نحوست ویرر

(نثر) سلطان بهارك طبیعت شریفنده‌کی رطوبت غریزی امتداددوران ایله آخر اولدوغی قاروره‌ٔ حیاضدن بلندی ومزاج لطیفنده‌کی حرارت جبلی اشتداد نیران بحرانله اشتعال بوادیغی چهره‌ٔ ریاضندن معلوم قلندی نسیم سحرکه عیسی دم وخضر قدم ایدی قانون شفاده موی صفت شویله بدیضار کوستردیکم اکرماه مبرصه ومهر پریرقانه نظرقلسه صحیح وسالم اولوردی مفید اولمدی جامه خواب حریر چنده اویرکن و بستر پرنیان چون سنده یاتورکن خلق جهاندن فیضنی کسدی وسرمحنت زده‌سنه برخارای بالین ایدینوب بغرنه بصدی عیونك اغلمقدن سحاب بی باران کبی سینه‌سی قان طولدی مجاری عروق انهارسده‌دردومحنتله باغلندی افتاب اتش شرارك میل انواریله جهانك جانی داغلندی که حر الصیف کحد السیف ایوانك صاحب درد اولوب المدن بغری قارردی وغمدن بکزی صرردی صحن بستانك قوم استسقالین عطشدن جکری یاندی وعرصه‌ٔ زمینك اهل چن‌لین رویی زعفرانه‌بویاندی

لمؤلفه

دولاب‌وش‌یاش دوکوب اکلرسه یریدر
کم صولدی باد قهرله باغ وفادریغ
بوغم قورندی کم کسدی فیضنی
طاشوب کیدرکن ایللره نهر صفادریغ

(نثر) امزوملرك بوبنی امرود صاپنه دونوب بودردله اولمه لواولدی ایرمقلر جانی برقلجه قالوب اشبو غم پرکردله اوزلمه لو اولدی شهر یارشتا

اکرچکیم اوزون اوزاق قاچوب دشت قبچاق یپلاقلرنه کتمش و بر و بحر ممالکه یوللر کسوب اقصای کوهستان ترکستانه فرار اتمشدی اما هرزمانده کیرو سلطان بهارك احوالنی تفحصدن واطوارنی تجسسدن خالی اولیوب کیجه وکوندز فرصت وقتنه کوزدکشدی چونکم سلطان بهارك تاب تبدن خسته اکن ونظام دیارنك شوروشغبدن شکسته لکن استماع ایتدی صفادن درونی جوشه کلوب رقص وسماع ابتدی

لمؤلفه

مار افسرده کبی در دشمن * کرم ایدوب فرصت آنی زنده قلور

(نثر) پس همانددم بادصرصر آتش محضری که صفدر کارزار ودلاور بیکاردر دعوت ایدوب بیوردیکه کشور سلطان بهاری تمام غارت واول مملکتدن هرخرم دیاری بالکلیة خسارت ایچون آقنجی طائفه‌سیله علی الغفلة سلطان بهارك اوزرینه یورو به هیچ کمسنه‌یه کائنا من کان اکر اهل مبارزت وکر رعیتدر عنایت وحمایت ایتمیوب بولدوغن ضعیف وتوانا طوتب قاپوب زیروبالا سوروبه

لمؤلفه

جهان ایچنده بوسوزبی بدلدر * صواویوردشمن اویومز مثلدر

(نثر) چون سلطانکی خسرو نشان کشورافلاك که شهریارفرمانده خاکدر قلال جبال شمالك یپلاغندن صحاری و بوادی جنوبك قشلاغنه عزیمت قلدی وکفهٔ میزان معدل النهارله روزوشبك محصولی طارتلدی نبض صباوشمال ینه برکمال اعتدال حرکته باشلدی ورود انهارك سرودتن تنی جانلره جان بغشلدی یعنی شول کونده که خورشید کهربارنك نقطهٔ اعتدال خریفی‌یه نقل اتمکه آهنك ایلدی همانددم صرصر صفدر دخی(فارسلنا علیهم ریحاصرصرا فی یوم نحس مستمر) وقفجه سلطان بهارله عزم جنك ایلدی فی الحال سر جمله عزیمت یراغن

كوروب ازمدته وسهل ساعنده چوق كوه ووادیدن وصحاری و بوادیدن كذر ایدوب اول كوهسار كردون مداره ایردی واول قوم پریشان روز كاردن كیمی لطفله امیدوار قاوب وكیمه عنفله هراسان و یردی وابتدی من بعد سلطان بهاردن امید عنایت اتمك بی محل ورجاء حمایت ایلك اولمز املدر (ایعدكم انكم اذامتم وكنتم ترابا وعظاما انكم مخرجون هیهات هیهات لماتوعدون) ❊ مصرع ❊ چون كارزمانه‌می و فایت *
(نثر) اول قوم بركشته احوالك دخی كیمی خوف وهراسندن و كیمی لطف والتماسندن سلطان بهاردن یوزدوندر دیلر وشهریارشتایله مملكت خالیدر دیوال التندن خبرلر كوندردیلر خرمن حقوقی بادعقوقله طاغتدیلر ور یاض عهودی آب كنودله خاكسار ایتدیلر

لمؤلفه

❊ وفاسر چشمه‌سن قلدی مكدر * صفاآینه‌سن رنك ایتدی مغبر ❊

(نثر) شول نصایح كه آب زلالدن احلی واصفی ایدی یانلرنده خاك ره كبی بی وزن و بیمقدار اولدی واول مواعظ كه تاب ستاره‌دن اعلی واصفی ایدی قانلرنده دلیل دل سیه كبی كم خوار وكم اعتبار اولدی كه الناس اشبه بزمانهم من ابائهم

❊ لشكر كشیدن صفدر صرصر بقصد غارت دشت ودر ❊

❊ كل ای شوریده دل سودا دمیدر * هوالر معتدل صحراد میدر ❊
❊ كنش یوسفلین میزانه كچدی * زلیخای زمان كنج زرآچدی ❊
❊ كنش كبی صراردوب چهره‌ایوا * عنبلر آصدی عنقود ثریا ❊
❊ جنلر زعفرا نیله بویاندی * اغجلر سر تسر التونه باندی ❊
❊ دوكیلوریره‌آوراق زراندود * پراولدی ماهی زر برله‌هررود ❊
❊ طوتشدی هر درخت اوداولدی یكسان * انكچوندرهوادن آتش افشان ❊
❊ صرو بپراغ اچنده هرسیه زاغ * مزعفرلاله در كیم بغری پرداغ ❊

❊ اولوب هر براغاج برمرغ اصفر * صاچرافاقه سلكند كچه پرلر ❊
❊ زر آبله یازر هر برك زر روی * لجین سیمدن حلخال ایدرجوی ❊
❊ قلورحنالیوب دست چناری * چنلر صحننك دلكش نكاری ❊
❊ درخت سبز اولوب كوك كبی پر نجم * شهاب آتوب زمین دیون قلوررجم ❊

(نثر) اتفاق برصبحدم كه آفتاب شیرسوار اشكر انوار ورایت زرنكارله طرف مشرقدن باش قالدیردی وسپهسالارشام كه شاه مغر بدر سلطان شرقك لشكر ظفر پیكر ورایت نصرت آیتن كوریجك هزیمته وفرارعزیمته توجه ایدوب قلعهٔ افلاكی التندن آلدیردی صرصر دلاور دخی یرندن طوروب وجهان خلقنی بر برینه اوروب همانده برج كوهسارك قله سنه واول اسمان كردار قلعهٔ نامدارك ذروه سنه برقاح زرنكار وآتش بار عملر دیكدی كه خلعت فلك زینتلرینك طرازی (صفراء فاقع لونها تسر الناظرین) كیمی اوزره مقسم ومجوف عیوق پیكرلرنك فرازی (كانهن الیاقوت والمرجان) رسمیله معلم ایدی ناكاه مكان بعیددن اول مهیب عملر كوروندی (ترمی بشرر كالقصر كانهم جمالة صفر)دیوب خشیت ایدرلردی واول كوهسار كردون وقارك باشنده اودینارظن ایدوب دهشت ایلرلردی القصه سلطان بهارك خیل پریشان روز كار اول سحركه یرلرندن طور دیلر وكوهستان طرفنه نظر صلوب اول آتش نهاد عملری كوردیلر همانده جانلرینه اود دوشدی ودرونلری لهیب حیرتدن طوتشدی مضطرب الاحوال ومنقلب الآمال اشكرك سرهنكرینی ومر در زم آهنكار ینی یوقلدیلر كوهستان لشكرلرنك ورباح صفدرلرینك اكثرنی شهریارشتایه طاپمش وسبیل سداد وطریق رشاددن صاپمش بولدیلر بلدیلركه روزكار مكار روباه وار كوركین دویردی واقبالی ادباره دونوب بخت وطالع یوز چویردی

لمؤلفه

سیرقل بحر فلکده فلك ماه واختری * که سعادت بادبان وکه نحوست لنکری

(نثر) برلرندن طورب بقیهٔ اشکری آلدیلر سورب سلطان بهار رك حضر
حضورنه کلدیلر حکایتی بر بر سویلدیلر وشکایتی تقریر ایلدیلر وتضرع
وزاری وطلب مددکاری اندیلر که اکر حضرة صاحب قراندن عنایت
وسلطان جهاندن حمایت اولمیه دشمن بزی پایمال ایلیوب او زرمزه
غلبه ایدر وسرجمله کشور الومزدن کیدر پس حضرت سلطان هرندکلو
شکسته جنان وخسته جان ایسه بیورسنکه یمن همت باهرهٔ سلطانی
وفر دولت قاهرهٔ خاقانی برله که اعلی الله تعالی دعائمها وارفع الی السماء
قوائمها دوشمنه کوز آچدرمیوب طرفة العین ایچنده خروج اولنسون

لمؤلفه

کیجرلر نیجه ارماغی پیاده * آلور یوکلر صویی کاسه زیاده

(نثر وعدو اوکین دیو شرمدین آردین الوب جنك وجدال وحرب وقتال
ایله زروهٔ معارج نصرته وقلهٔ مدارج فرصته عروج اولنسون که
(من طلب شیئا وجدوجد ومن قرع بابا ولج ولج) سلطان بهار ایتدی ای
خاکسارلر عجب اهل سودا وبادپیماسز رو زکاردر که بن خسته لکدن بی تاب
ونا توانلقدن بی خورد وخوابم سز روز وشب عیش ونوش عشرتده
وذوق وشوق مسرتده سز احوال کشوری اهمالکزله مهمل وآمال
لشکری ابطالکزله مختل اتدیکوز چونکم نفسکز مقتضالرنی وطبعکز
هوالرنی بولدکوز مکر حقدن غافل وامتحان قهار مطلقدن امین اولدیکز

لمؤلفه

مکر حقدن هرکیم ایتدی غفلتی * یدی دست قهر دوراندن لتی

(نثر) عند الامتحان یکرم المرء اویهان شمدیکه لشکر پریشان ودلاورلر بی
نام ونشان بن زار وخسته وقلوب رعایا شکسته در شنا متکز کشوره شامت
ولشکره غرامت حاصل اولمشدر بندن مظاهرت ودشمنله مصادرت

استرسز نص تنزیل وکلام رب جلیلدر (اذا اردنا ان نهلك قریة امرنا
مترفیها ففسقوا فیها فحق علیها القول فدمرناها تدمیرا) قریب اولدی که
هلاککز بعید دکلدر زیرا افعالکز حمید وخصالکز سدید دکلدر لاجرم
معارضة الفاسد بالفاسد ومعارضة الشر بمثله العائد طریق عدل وداد
وسبیل سداد ورشاددر رای رزین وفکر متین اولدر که (واذا خاطبهم
الجاهلون قالوا سلاما) موجبنجه تعامل ایدوب عظموا اقدارکم بالتغافل
مقتضاسنجه تغافل قلوب

لمؤلفه

کشی قدرن بلنداسترسه هزبار * کرکز اولو ز اولمز ایشی اظهار

(نثر) طرف صحرایه وساحل دریایه چکله وز امیدذرکه اندن تحصیل
قوت وتکمیل قدرت ایدوب بنه اعدا ئله مقابلهیه ومقاتلهیه قادر اولاوزکه
صحن کوهستان محل مبارزت وجای مصادرت دکلدر وحقیقتده عدویی
میدان جنك وجدال ومعرکهٔ حرب وقتاله چکمش اولورز

لمؤلفه

دم فرصتی عاقل ایلرنکاه * اولور کار جاهل عجلدن تباه

(نثر) پس بریرباش قلدروب ایتدیلرکه رای سلطان جهان مقبول وفکر
صاحب قران زمان معقولدر هرنه بیوردی صواب وهرنه کیم امر اتدی
مستطابدر اما مدارا ومواسا واعتذاراسا مقدما اول طایفهیه برقاچ کلمهٔ
رحمت امیز وحشت انکیز ایله بررسول سخندان فصاحت شعار وبر حکیم
صاحب بیان بلاغت دثار کوندرله

لمؤلفه

که حکمت سوزلر یدرنور کونین * قلور اهل سعادت قرة العین

(فقولا له قولا لینا لعله یتذکر او یخشی) مصداقنجه بارحم وشفقت وباخوف
وخشیت ایدوب امید ایدیکم انجام کار صلحه منجر واحوال دیار امن
وامان اوزره مقرر اولا سلطان بهار ایتدی بلی هرزمانده مدارا ایله عمل

آيين اهل سنت ونصيح و پندله كارقانون قوم حكمتدر لكن (اذاجاوز الامر حده انعكس ضده)

لمؤلفه

* هراسان ايش كه پندن ايرلدى * اكا شكسزهر اسانلق و يرلدى *

(نثر برطائفهٔ ناخائفه كه استعلاء دولتله مغرور واستيلاء صولتله ممكور اولا وعدوسنه مدة مديد وعهد بعيد توقف كوستروب حاليا فرصت بوله انكله مدارا متعسر ومواسا متعذردر و برفرقهٔ متفرقه كه علامت غباوتله موسوم وسمت شقاوتله معلوم اولا مرغ ضعيف عقولى نقصان تقليد حضيضندن اوج كماله پروازاتمش اولميه وطفل رضيع قلوبى پستان مادر زكاوتدن ومابهٔ دايهٔ فطانتدن فطام حاصل ايدوب بى نياز اتمش اوليه اكا حكمت نكاتندن ونصيحت كلماتندن اوقق دائرهٔ عقلدن دور وا حكام نقلدن مهجوردرزيرا بركسنه كه بردضلالتدن مسدودالمشام ودردجهالتدن مشدود المسام اولسه بوى دلاويز نصيحتدن دماغ پرزكامى محظوظ اولاز وشول كسه كه صفراء رعونتدن تلخ كام وسوداى خشونتدن دماغى پرسقام اولا حلاوت شهدآميز حكمتدن مزاق بى اهتمامى لذت بولمز

لمؤلفه

* بند حكمت ايلمز مجنونه كار اى عقل ارى *

* نافع اولمز كور مادر زاده كحل جوهرى *

(نثر پس حكمت كلامنى كه جواهر زواهردن اسنا وغرر دردن ابهيدر تضييع اتمك خردار بابنهٔ غير مناسبدر بلكه حكمت اصحابنه انك تركومنعى واجبدر

لمؤلفه

* مفيد اولمايجق ديمك كذر قل * سوزك دور ودرازندن حذرقل *

(نثر) والحاصل سلطان بهار وقتى كيم بو حكمت دررلرينى سلك نظامه كتوروب بيان قلدى واشكر بادصر صرلشدت وحدتن مشاهده ايدوب عيان بلدى انالله وانااليه راجعون ديوب اول شاه دلخسته آهسته آهسته

(لشكر)

لشكر شكسته سيله دست ووادى وصحارى و بوادى طرفنه چكلدى

* جميع كردن شهريا دشتا اشكر زمهرير نامور راوفرستادن برد *

* الحريف دلاوررا بمظاهرت صرصر *

وقتى كيم صرصر دلاور سلطان بهارك مقابله اولمدن طرف صحرايه چكلدوكن بلدى همان دم شهر يار شتايه بر پيك كبوتر پرواز اوچوروب سلطان بهارك مقابله يه كلمدين هزيمتن وجانب صحرايه نزول ايدوب عزيمتن بلدردى وايتدى سلطانمك دولت باهره وصولت قاهره سى برله ديار كوهستانى جميع قلاع و بقاعيله فتح ايدوب فتوحات كليه وغنائم جليله حاصل اولدى شهريار شتادخى بو براخبار مسرت آثاردن شادمان اولوب سپهسالار زمهريره كه بهمن دلاور دیرلر ايدى سفنديار تهمتن كبى روبين تن و پولاد بدن ايدى خبر كوندردى پس بهمن دلاوردخى عرصهٔ وهمه وصحفهٔ فهمه صغمز غرق آهن ومستغرق جوشن جنود المتروها برله عزم دشمن ايلدى شويلكه آفتاب عالمتاب خوف وخشيتدن لرزان و بى تاب اولوب قاچوب مختفى اولدى ونيران نجوم پرجوم لمول عسكر پرهجومك صلابت وصدمتى بلندن منطفى اولدى زهره نك زهره سى چاك اولوب اسباب سوز وسازى اوشندى و بهرامك جاننده آرامى قالميوب آلات ضرب وحربى التدن يانه اتدى پس شهر يار شتا صرصر صفدره اولاقلر صاوب ايتديكه اوشده يزدخى يوروك كوترمز لشكر انجم پيكرله وعسكر ظفر رهبرله لازالت منصورة الى نفخ الصور كه فيه ظلمات ورعد و برق اندن استعاره در وكوه وهامونه صغمز اعلام نصرت اعلام ورايت سعادت آياتله مابرحت منشورة الى يوم النشور كه ظلمات بعضها فوق بعض اندن عبارتدر عزم اعدا وقصد هيجا ايدوب يوريدى

لمؤلفه

* نه لشكر اتش ايين غرق پولاد * هجومندن زمين اهلينه فرياد *

(نثر) سندخى وارقوتى بازويه كتورب سپاه اعدا ايله اللشوب طوريشه سن

وجلادت ومبارزتده ثابت قدم اولوب اوروشه‌سن وحاليا سكا مظاهرت ايجون اقارب نصرت مآر بدبرد الحريف دلاوزی برقشون لشكر ظفر رهبر ايله مقدم كوندردم جناب نصرت نصابی دخی برق آيين سيوف نبرد وكين ايله وسپاه آسمان وزمين ايله قفاكده حاضر وناظر بيله‌سن وسرهنك بادمشرقله زهر آميز وقهر انكيز كه قلب عدوی نابكار كبی مهردار برطومار كردار كوندردم كه هرنكته دلاو بزی تيغ وتبردن تندوتيزدر اولا انی سپهسالار بهاره ايصال ايده‌سن وقتی كه صرصر صفدره شهر يار شتانك ترتيب لشكر وتجهيز عسكر برله عزيمتی خبرلری وصول بولدی اولكه مأمول ومسئول ايدی حصوله موصول اولوب قوت وقدرتی يوز اولدكاو اولدی پس كونا كون رايات نصرت اياتله كه هر بری زينت وشوكتده وارتفاع ورتبتده اعلام هفت اورنكی مات ايلر يوريوب خيل سيل كردارنك يوزنی صحرايه دوندردی وسرهنك بادمشرق نامهٔ شهر يار شتايله سلطان بهاره كوندردی سرهنك بادمشرق دخی سوروب سلطان بهارك حضورنه ايردی يوز يرده يوز يره قيوب زمين خدمته بوسه‌ويردی واداب ملوكی يرنه كتوروب سلطنت دعالرن وشرف وسعادت ثنالرن اوقدی وشهريار شتانك نامه‌سنی تيغ آتش باركبی نيسام جيبندن اخراج ايدوب سلطان بهارك اوكنده قودی سلطان بهار دخی امر ايلدی اولانامه‌نك مهرن آلديلر وطومار خواطر كردارنی آچوب مافی الضميرنه سراسر نظر قلديلر

✻ صورة نامهٔ شهر يار شتا كه بسلطان بهارفرستادة شد ✻

يازلمش كه (قل اللهم فاطر السموات والارض عالم الغيب والشهادة انت تحكم بين عبادك فيما كانوا فيه يختلفون) ای سپهسالار بهار وای شهر يار كامكار سنكه متغلبهٔ روزكار ومتنصرهٔ شهر وديارسن ليل ونهار انديشه‌كی عيش وعشرته مصروف وقيش وياز پيشه‌كی بزم وصحبته معطوف اتمش سندر برلحظه ملاحظه اتمدوكمی كه جهانده دليرلك وزمانده جهانكيرلك سيوف

آبداره منوط ورماح آتش باره مربوطدر كه (انزلنا الحديد فيه بأس شديد) انك شاننده نازلدر

✻ ملكه استرسك قرارای شهر يار ✻ تيروتيغی ايله‌دون كون بيقرار ✻
✻ تيروتيغيله قيچن كيم اوله عيش ✻ ساكه نوش جان اولورا عدايه نيش ✻

(نثر) ارلك دعواسندن دم اورنلر زنلر كبی زينت وآرايشه وعشرت وعيشه مشغول اولمز وصفدرلك سوداسندن اولنلر مطرب لر كبی لهوولاغه وحال مملكتدن فراغه اشتغال كوسترمز احوالی مملكت جمالی آيينهٔ مصيقل حسامدن كوريلور مرآت پرصفاء جامدن دكل ✻ مصرع ✻ سلطنت كاری قلجدر صنمه جام (نثر) وسرورلك حالی باری وصحاريده طاش يصدنوب طوپرق دوشمكله تمام اولور عيش خانه وعشرت جامدن دكل ✻ مصرع ✻ عيش وعشرت برله ايش اولمز تمام ✻ (نثر) قلجدن اتمك اول صفدر يركه سپر كردار بلالره كوكسين كروب طوره وكشوردن برخوردار اول سرور اولوركه مغفر وار باشن اورتيه قيوب جنكه كيره سردارلق استين سرفكرن ايتيوب كيجه و كوندز تشويش كشوردن شمع وش باشنده اوديانوب اشك حيرته غرق اولمق كركوشهر يارلق داين دردومحنت باراولوب كوندزلر فكر دوراندن قدح صفت سركردان كزوب بغری قان طولمش كرك سنكه (وما الحيوة الدنيا الالعب ولهو) منوالنجه عيش ونوش دنيای غدارله وبزم خرم روزكار مكارله عامل اولدك (ضرب الله مثلا قرية كانت آمنة مطمئنة يأتيها رزقها رغدا من كل مكان فكفرت بانعم الله فاذاقها الله لباس الجوع والخوف بما كانوا يصنعون) نكته‌سندن غافل اولدك بو باغك سكا باغ ايدوكن ملاحظه قلمدك وكلزارينك آخری زار ايدوكن بلمدك غنچه سنك غنچنه وكلنك يوزوكه كلدوكنه مغرور اولدك ياسمنده‌كی صورت ياسی ولاله‌سنی كبی لال اولاجغك فكر ايتيوب ممكور اولدك نركس مثال آخر معتل العين وزردو زار اولوب عصايه دوشوب بی كس قلاجغك

ياد ايتدك عندليب بى نوانك نواسنه فريفته وطوطى هزل كويك
غناسنه شيفته اولوب بونك سرودى ماتموانك نوحه‌سى دردوغم ايدوكن
تفكر ايليوب فرياد ايتدك سروندن مسرور وشمشادندن شاد اولدك
خلافى مصور ايكن نور بستانى نور اعتقاد ايتدك ناردن وچنارنك
اول وآخر نارى مقرر ايكن اشجارى لسان حالله سويلركه عاقبت منشار
محنتله سرك صدشاخ اولسهدر تاكه انكورى كوز ياشلردن دوكوب
آشكاره ديركه صوكدم عنب كبى عصر النـدن بغرك قان طولسه در

لمؤلفه

﴿ يقو بدرلالەنك بغرينى بواود * قليدر سنبلك بزمنى پردود ﴾
﴿ دوشلدن نركسك جانينه بوتاب * اوليدر ديده‌سى بيخواب و پرآب ﴾
﴿ بوكوبدر سروازادك بلينى * چنارك طوتوبن كسدى الينى ﴾

(نثر) نظر ار بابنه بو باغك آسيب سيبى ورنج تورنجى ودام بادامى ونار
انارى كون كبى روشن در وعبر اصحابنه بو دنيانك وسمى سم ونعمى غم ونوشى
نيش وسرورى شرور ايدوكى هرزمانده مبرهندر

لمؤلفه

﴿ غنا سيدر عنابالى بلادر * نه اقبالى كه واردر لابقادر ﴾
﴿ اشتكل طفل نو زادك دمينى * ولادت وقتى آغلر ما تمينى ﴾

(نثر) انظروا يا اهل الانظار فاعتبر و يا اولى الابصار) سنكه ونكته‌لردن
اغماض وخقدن اعراض ايليوب عيش مدامى مقصود ونغمه وجامى
معبود ايدكدك (ان الذين اتخذوا العجل سينالهم غضب من ربهم
وزلة فى الحيوة الدنيا) عتابندن غافل اولدك (ومن كان يريد العاجلة
عجلناله فيها مانشاء لمن نريد ثم جعلناله جهنم يصليها مذموما مدحورا)
عقابندن جاهل اولدك بكزركه بوخطاب مستطاب جيلى جانله اشتمدك
ونص تنزيل رب جليل ايله ايش ايتمدك (ام اتخذتم ربا) ثانيا (لقد جئتم

(شيئا)

شيئا ادا تكاد السموات يتفطرن منه وتنشق الارض و تخر الجبال هدا) بكا
آتش پرستلكله تهمت ايدركن سن شيطان هوايه طيدك صراط مستقيم
حقى قيوب طريق طغيان و بطلانه صاپدك (من اتخذ الهه هواه فقد ضل
ضلالا مبينا) فلاجرم صفحهٔ روز كاردن سنك فضايح وقبايحكى تراش
ايتمكيچون وعرصهٔ كائناتدن عرصهٔ وجودكى كوترمكيچون شول دلاورلرله
اوزروكه يورودم كه نعال سم مطاياسندن تن زمين زره پوش وچرخ
برين حلقه بكوش اولور وتير برتابلرى اعدايه سهم الموت و بلاى نازلدر
وتيغ آتش تابلرى دشمن اوزرنه حجت قاطع و برق عاجلدر

لمؤلفه

﴿ جيوش مثل اعد اد النجوم * على الاعداء قهرا كالرجوم ﴾

(افامنتم ان يخسف بكم جانب البر او يرسل عليكم حاصبا) سنكه نجار
غروركدن اشفته دماغ و بخت كران خوابكدن اهل فراغ اولمش سندر
بنم دولت قوى الاركانم وطالع فلك نمله مقابله اميدك ايتمك فاسد خيال
وفكر محال در مقرر در كه سرپنجهٔ قوتمه شير غرين وچرخ برين طاقت
كتورمز ومردان قتال كالجبالمى ثور غور زمين كوترمز

لمؤلفه

﴿ فلكلردن يكا اتسم نظر كر * دوكر نسرين كردون قورخودن پر ﴾
﴿ قضا بركيدر نوك سهامم * بلا بحرى دررآب حسامم ﴾

(نثر سپاه فلك پناهم شوكتله كالفلك المشحون ولواء هما سايمه فتح ونصرت
مقرون (الم تروا كم اهلكنا قبلهم من القرون) مرد ايسك مردانه
طورواردم همين) نثر من بعد سرمنبر اشجار وروى نقرهٔ انهار اوصاف
عدالت نصايحله مرسوم والقاب جلالت مآبمله موسوم اولمق كركدر
والا ماهى وار كاشانهٔ قعر زمينه فرار ايده‌سن وماه كردار اشيانهٔ چرخ
برينده قرار ايده‌سن تيغ وسنان پولادمله سنى اخراج ايدرم وسهام جان
ستانمه اوماج ايلرم (قد ارسل اليكم الكتاب، وختم الخطاب فاسرعوا

فی الجواب قبل ان یأتیکم العذاب ثم السلام منا علی من اتبع المنا

﴿ متأثرشدن سلطان بهار از نامهٔ شهر یارشتاو مواعظه کفتن لشکر خودرا ﴾

وقتی کیم شهر یارشتانك نامهٔ دلکیرینك مفهومی سراسر معلوم اولدی سلطان بهار لشکرنك دل وجانی سرتاسر رعب وهراسله طولدی وسلطان بهار اکرچکم (ماوجس فی نفسه خیفة) منوالنجه اول سردانه کلمات ومردانه تفر یعاتدن خوف ایلدی لکن ینه حمیت سلطانی وغیرت صاحب قرانی مقتضا سنجه باش قلدر و بو یله سویلدی که ای باذ مشرق سن بلزمی سنکه اول پادشاه حقیقی که ملکتی بی زوال وسلطنتی لم یزل ولایزالدر حضرت مالك الملك ذوالجلالدر باقی سلاطین مجازی در کاه ترقی وکاه تنزلده وساعت بساعت انقلاب وتبدلده در کشی یه هرنه مکروه که ار بشر کندوغرور وغفلتدن واعتماد صولت واستناد دولتدن اولور هرطلوعك برافولی وهر صعودك برنزولی وهرنضارتك برذبولی وهرکمالك برزوالی اولور

لمؤلفه

﴿ جهان حالینه روشن قل نظاره * ایکی ساعت دکلدر برقراره ﴾

(نثر) دولت شاهی موهبت آلهی در کثرة لشکر واسبابله وتیغ وتیر آتش تابله اولمز اکل عالم هفوة ولکل صارم نبوة صاحب قرانلق دوشوب طورمغله وجها نبانلق و یروب المغله اولور (الماء یکدر ثم یرجع صافیا) سلطنت احوالنك طرایقنه نهایت ودقائقنه غایت یوقدر کارخانهٔ قدرتده حکمت امیز وعبرت انکیز ایشلر چوقدر کاه موره شیری نواله وکاه پیله پشهٔ حواله ایلر (وهوالغالب علی امره) سنة الله هر زمانده بو حال اوزره جاریدر که بر بنده سنه ابواب عنایتی فتح اتمك استسه اولا برقاج کون امتحان محن له خاطرن بسته قلور (ولن تجد لسنة الله تبدیلا) وعادة الله هر وقتده بو منوال اوزره ساریدر که برافکنده سنه اسباب ظفر و یرمك دلسه مقدما نیچه روزکار آزمایش غم وتشو یشله قلبنی شکسته قلور

(ولن تجد لسنة الله تحو یلا) پس آنلر که (انا عند المنکسرة قلوبهم) نکته سنی بلورلر بونك کبی شدایدایامنده ومکائدهنکامنده جناب حقه وحضرة وهاب مطلقه شکرلر قلور (فللرحمن الطاف خفیة) دیوب عنایات آلهی وسعادات غیرمتناهی یه مترصد اولور اصابت مصائب واضافت نوائب عباد اللهه بشری درکه بعد عسر یسری در (فبشر الصابرین الذین اذا اصابتهم مصیبة) بو حکمی مؤکددر (وانما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب) بو حکمی مؤیددر اکرچه الیاشهر یارشتا لاف وکذاف ودعوای مصاف ایلیوب بیزه زور و بازوسن وسنك جنك بی ترازوسن عرض ایدرسه عجب دکلدر که مساعدهٔ روز کار روز کاردن یکی یکین اولمشدر وجوف دماغی بادغرورله طولمشدر

لمؤلفه

﴿ آنك که قلبی خراب ودماغی مختل در ﴾

﴿ نه سوز که سو یلسه بی اعتماد ومهملدر ﴾

(نثر) قایرمز برقاج کون اسوب صبا ورسن وعباد الله دست دراز ایدوب هله براز چکوب چورسن که سپهرك سرپنجه سندن ومهر وماهك طبانجه سندن غافل در ان شاء الله الرحمن (ان عبادی لیس لك علیهم سلطان) موجبنجه انوك دست تعدیسی دامن عفتمزدن دور و پای تجاوزی پیرامن مملکتمزدن مهجور اولا اول داوودی زره لرینی وجمشیدی مغفرلرینی واول مصری قلجلرینی وحلبی سپرلرینی وجود بیجودندن موم کبی اریدم وآنوك خیاثنی قسا وتندن صحن کوه وهامونی وعرصهٔ ربع مسکونی آریدم اکر برقاج کون خسته وروز کاردن شکسته اولدمسه ینه عون ربانی دستکیرم وفضل یزدانی ظهیرم اولوب آنوك حقندن کلم ورعیت لشکره ومملکت وکشوره ایتدوکی مخایفك حقنی نقیر وقطمیر براندن الم برایچم آب که حیفله کشور مدن المشدر بیك بدره سیم خالص و یرمکله وخدمتمده جانلر ارتمکله قورتلیه و بر پرذباب جبرله لشکرمدن شکسته اتمشدر بیك تخته اطلس

خاص ويرمكله ويوزدر مثلك كوستر مكله الومدن خلاص اولميه (ومن اساء فعليها وجزاء سيئة سيئة مثلها) پس سلطان بهار شهر يار شتانك رسولى بادمشرقه بوتر هيب آميز وترعيب انكيز كلامى تمام ايدوب امر ايلدى كه كتوردكى نامهٔ مشكين خامهٔ كوز ينه قرشوماء انهارله يوديلر وانك كلمات مهمله وعبارات مستعمله سندن واخبار موحش والفاظ مشوشدن پاك و پاكيزه ايليوب اوكنده قوديلر وايتديلر كه شهر يار شتا هر نيه قادر ايسه تقصير والندن هر نه كلورسه تأخير اتمسون فلابدباد مشرق دخى سلطان بهاردن يوز بوليوب كلدوكى يوله كوتلدى و تجالت وفضاحت حاصل ايدوب شهر يار شتادن يكاروانه اولدى و بو لجه صرصر صفدره اوغرايوب سلطان بهارك شيرانه حالتندن ودليرانه مقالتندن خبر وبردى وايتدى خيل خيلا وغرور دماغندن متوطن اولديغى سببدن عزتى وعشرتى اوتاغنده متمكن اولوب شهر يار شتانك كفتارينى نواى ربابدن وصداى ذبابدن عدايدر (نزول كردن صرصر صفدر بجانب قپلوجه وغارتهاى باغ وباغچه) چونكم صرصر صفدر بادمشرقدن سلطان بهارك احوالنى بلدى شهر يار شتا عسكر كردون مآثرله ايرمدن سلطان بهارله محكم اورشمق وطورشمق فكرنى قلدى اولوقت سيف قاطع همان بر كيجه اول كوهسار اسمان مداردن يورويوب سپاه انجم اشتباهله قاپلوجه باغلر نه قوندى وكندونك چتر همايون فرقد سايني سلطان الجاهدين و برهان الملة والدين غازى خداوندكار انارالله برهانه الى يوم الحشر والقرارك حريم قدس اساسى ايچنده سدره خرام وطوبى قيام قوزاغاجنك اوستى يانند قوردى وسائر اصحاب وقلم وحشم وخدمدن هر برى كردون التجا برخرم جاى و بهشت آرا بردلكش ارايى اختيار ايلدى اكرچه قپلوجه دخى صرصر صفدرك بو بى هنكام قدومندن وبارد هجومندن وخيل آتش رجومندن خيلى حرارت حاصل ايلدى ولكن بالاضطراب اول سپاه سيل كردارك هر برينه رفق وملايمت ولطف

(ومجاملت)

ومجاملت له خوش آمدلر سويلدى وصفاى خاطر وضمير شاطر ودل پرجوش ودرون دريا خروشله خدمتنده رومالیده ايدوب صرصر دلاورك اوكنه كلوب ايتديكه بن افتاده بى سرو پاكه مشربم پر صفا ومذهبم طريق ابوالوفادر روز كاردركه بوديارده خدمتكار واشبو كنارده جماعت كش براختيارم طفل نهاد وجوان دل بر پير قلندرم آيينه صفت پاكيزه كوهر وروشن منظرم وزين الاوتاد والابرار حضرت شيخ انوار اوجاغنده چچك ابدال وكل دده ودرويش بهار كبى نيجه منور كورينورارلر وپارسا كش سرورلر برك سبزله نظرمه كلمشدر وبابا نعمة الله ولى صحبتندن فراوان همت موفوره و بى پايان نعمت مشكوره تحصيل ايدوب طورورم اول سببدن خوان خاندانم مسافرلره ومائدهٔ بى كرانم مجاورلره دون كون كشيده اولوب اورته دن قالقمز و بو كوشهٔ پرتوشده برلنكر بهشت پيكرم واردركه روز وشب مجمع حور وولدان ومنزل اهل عرفاندر

لمؤلفه

خانه سينك دورى ماندسپهر * قبه سينك ايكى جامى ماه ومهر
چون پريله صيد ايدر اول شيشه باز * شيشه آيين طكمى قلسه ديده باز

(نثر) اصحاب ترك وتجريد آنده ميان بسته وسر تراش وارباب راه تفريد اول مكانده همكار يار و يولداش اولولر تاجدا ران عظام وشهر ياران كرام سر و پابرهنه اولوب نيجه آنده صو يمشلر عياشان دهرو قلان شهر ياد عشقمله يولنده سيم وزر خرج ايدوب دنيا برجنى قويمشلر

لمؤلفه

بودر وارايسه جنت ديركورنلر * كه چقماغ استمزاكه كيرنلر

(نثر) نيمه جان خسته لر وزار وناتوان شكسته لر يانمه كلوب تمام صحت وعافيتله كيدرلر وقاره بازولو دلداره لر نظرمده خامه وارياشلردو كوب

نامه کردار یوز اقلغن حاصل ایدرلر کیجه‌لر نجار بخور مدن مسام آسمان
معنبر کوندزلر نهاد پرنورمدن جمال جهان منوراولور سفرهٔ طریقت کبی
دایم یوزم خاك ودر ونم غل وغشدن پاکدر فقیرو بی نواله‌دمساز وغریب
ومبتلا لره دلنوازم دمبدم سائلره رحمدن چشمم طورمز اقر وهر زمان
عائلره مهرمدن دود آهم آتش لین دل کردونی یقر طلعت ماه ومهر کبی
کوکلم کوزم کشاده وضمیر منیرکبی درونم صاف وساده در آینه دلم
جام جهان نمای اسکندر فیض دریا نها دم ماء الحیات کبی خضرا
روح پروردر

لمؤلفه

طشم آینـهٔ اسرار حکمت * ایچم کنجینـهٔ انوار رحمت

(نثر) کون اولورکه موقف عرفات وعرصهٔ عرصات کبی هنکام شام
چرخ فیروزه فام چراغنی قندیل عالم تابمدن وقت سحر خورشید منور
طالعنی چشم پرخابمدن اویارر

لمؤلفه

چراغمدن یقر عرش اهلی قندیل * یوزنی خورایدر قارشمده مندیل

(نثر) وهرنفس اصحاب تولی وارباب تبرا محبتمدن دم اورور واشبو خلد
برین کبی پرده سرچشمهٔ ولایت وسرحلقهٔ کرامت سلطان الغزات ومجمع
مکارم صفات برپاکیزه ذاتك نشانده سیم اول سببدن سپهر آسا
دریادل ومهر آیین صدر المحافل لاجرم شهریاران ذوالقدر ومالداران
اولو الصدر وصلتمه طالب وصحبتمه راغب اولورلر ملك منظرلر وپری
پیکرلر وحور وغلمان کبی دلبرلر ومه ومهرلاین سمنبرلر هرنفس مصاحبتمه
جانلر ویررلر و پاك باز عاشقلر وکبوتر پرواز پاکیزه دل صادقلر هوایله
چرخ وار معلقلر اوروب پایمده سرانداز لقلر ایدوب معاشرتمه خانه‌لر
ویررلر وقتی کیم صرصر صفدر پیر قلندردن بو حکایتی کوش ایتدی
دریالین صفادن جوش ایتدی ودست احسانی آچوب اول لشکر بهشت

پیکری غرق زر وپیر قلندری مستغرق کوهر قلدی پس آندن صفای
نظر همت در خواست ایلیوب دونوب غازی خنکارك مرقد منور
ومشهد مطهرن یدی کز طواف ایلدی بعده اشکر جرار وعسکر انجم
شماراه صحرا طرفنه چکلوب سلطان بهارله عزم مصاف ایلدی

رسیدن شهریار شتا بالشکر بی شمار وفرار کردن سلطان بهار

بوجانبدن سلطان بهارك بقیهٔ لشکری ومتفرق عسکری که صحرا
باغچه‌لرنه طاغلمشدی وهر بری کلستان ارم کبی بر بوستان حرمی ملاذ
وملجاء قلمشیدی علی الصباح بانك حی علی الصلاح برله خواب غفلتدن
کوزلرك آچوب قپلوجه جانبنه نظر ایتدیلر صرصر صفدرك اول باغلر
ایچنده کونا کون علملرن وپرزینت لشکرین تماشا ایدوب سلطان
بهاره خبر ایتدیلر بلدلرکه عدو کندولرك کریزن کوروب آتس کردار
لشکر تندوتیز وسیل وار عسکر قهر انکیز اردن سورمشدی ومردانه
میدان مقابله‌یه کلوب رزم خصومت یراغن مرتب کورمشیدی
بونلر دخی ناچار محل فرار دکلدر دیوب ثبت وقرار وسکون واصطبار
کوستروب طوردیلر اکردخی یقین کلورسه تیغ تیز کبی اللشورز
والا یراقدن تیرخون ریزلاین دللشورزدیدیلر صرصر صفدر دخی بونلرك
بوجکر دارلغین کوروب جاهلانه تهور ایتمیوب توقف کوستردی
ولکن عساکر کردون مآثرنه انجم ایین انواع زینتلر ویروب تعفف
کوستردی وصقیع دین دلاوری که طلیعه شهریار شتا سرورلرندندر
برمقدار لشکره سرو اغنجیلره رهبر اولوب اطرافه سکردملر صالوب
بی حد غارتلر وتنهابولدقلرن صو یوب صویمه‌لیوب چوق خسارتلر ایلدیلر
وهر کون اوشده شهریار شتافلان یره ایردی دیوب خبرلر اوچوردیلر
القصه سلطان بهاری برمقدار یرندن آیروب دریا طرفنه کوچوردیلر اول
زرین سرلعلین پرنکارنك وآتش آهنك علملرنی باغچه‌لر ایچنده دکدیلر

لمؤلفه

﴿ بر ناصن جمله اوددوشدی جهانه * عالملر ایردی اوج اسمانه ﴾
﴿ سراسر یر و کوك النو نه باندی * کورنلر دیدی بورسانیه باندی ﴾

(نثر) القصه صرصر صفدر اول باغچه لر ایچنده نیجه کونلر کامرانلقلر ایدوب آلوب و یردی واطراف ممالکده وشاهان صاحب ارائکه نامه لر پراکنده ایدوب اولاقلر صالدی هر یره کم خبر کوندردی رعایاسن کندو یه دوندردی (الیوم احل لکم الطیبات) دیوب اصناف مطعوماته وانواع ثمراته آقنلر صالدر دی انعام واحسان کفنی بسط ایدوب زیردست اولنلره نثار زروایثار کهر قلدی سلطان بهارك رسوم دیوانی صفحهٔ عالمدن حك ایدوب یویدی ورعونت واستکبار راعیانی بولوب لباس فاخرلرن صویدی چنار قوی بنیاد که قوم عاد ایچنده سمندون هزار دست کچردی قوللرندن پنجه سن طوتب بوردی سرو وشمشاد عالی نهاد که طائفه اکراد اورته سنده رستم کردون کش دیر یلوردی خلائق ایچنده چوکرب بوینن اوردی والحاصل چوق سرفرازلر پاینه باش اندروب بندهٔ فرمانی اولدلر و بی حد سر بازلر میدان اطاعت وصحن مطاوعتدن کوی و چوکانی اولدیلر قلوب شهاب آتش تأسفدن پرشرار وعیون سحاب اشك تلهفدن کهربار اولدی سلطان بهار دخی کلك یقادن بواحوال پرملالی سیر ایدوب دست قدرتی آستین تحمله و پای عزیمتی دامن تأمله چکوب بقیه لشکرنه بو یو زدن استمالت ایلردی (انکم لن تنالوا ماتحبون الابا الصبر ماتکرهون) عنایت باری یاری قلوب ینه بز بنده لرنه قوت تازه ومکنت بی انداره و یرب ایسر طریقله عزیمت کلی میسر واسهل وجوهله مملکت اصلی مسخر ایدی و یره (عسی ربنا ان یبدلنا خیرا منها انا الی ربنا راغبون) ددی ناکاه بوانثاده قایدان روزکار وقاصدان لیل ونهار خبر کتوردیلر که شهریارشتا کیجه بی کوندوزه قاتوب

اوشده بر لشکر کردون کردار و بر عسکر انجم شمارله ایرشدی

لمؤلفه

﴿ قوسی اژدها سیرت جهان کیر * قوسی شیره بکزر الده شمشیر ﴾

(نثر) که سهام پرشرری نوازل قضا وقدر کبی یاغوب پهلوان سپهر ودلیران ماه ومهره کوز آچدرمزدی کورنلر بو بله دیردیکم

لمؤلفه

﴿ کمش پروانه لر طوتوب سپهری * سو یندردی کر کیم شمع مهری ﴾
﴿ و یاتو تدی هوا روین ملخلر * قرار اولدی کشت چرخ اخضر ﴾
﴿ خذردن غرق اولوب پولاده غبرا * زرهلر کیدی ماهی کبی دریا ﴾
﴿ کوکردی چرخ وطوتدی مهری لرزه * صوقدن کوکده طوکدی شیرشرزه ﴾

(نثر) القصه شهریارشتا شول کوه وصحرا بلکه ارض وسما کتو رمز جند سرمایله دشت قپچاق ایللرندن بهمن صف شکنی پیشرو لشکر ایلیوب یوریدی خیام کردون قباب وسرادقات انجم طنابله سراسر کوه وصحرایی بوریدی سیحون وجیحون کبی دریادل صولره پرده ده صخرهٔ صمادن یکپاره کوپریلر یاپوب عبور ایلدی وسحب پرشهبدن نفط اندازلرله مشحون طاغلر کبی قیرکون سفینه لر بغلیوب قاره دکزدن کاوب مرور ایلدی نیجه سفینه لر که هر بری عنقا صفت پروازه پروبال آجسه روی آسمانی وچهرهٔ جهانی بوررلر واژدرها کردار بوجانبه هجوم اتسه مانند برق درخشان اتش افشان اولوب بوررلر هرقچن تند بادله عزم ایده لر قلزمی سرابه وعمانی حبابه ومحیطی برابچم آبه صیمزلر بادبانلری چرخ برینی کف کبی آوجنه والنکری صحن زمینی دف کبی پنجه سی ایچنه آلمشدر ملاح سپهر وتمساح ماه ومهر سیرانلرنه حیران وطیرانلرنه سرکرداندر

لمؤلفه

﴿ شمرن سرقلدروب چرخ برینه * دمن دم اندرب غورزمینه ﴾

جكلسه ارژدر آيين عزم راهه * فلكده يول كسرلر مهر وماهه
يو رسميله بكوب ملك ملكدن * الورلر اكدوبي فلك فلكدن

(نثر) محصل بو آيين فلك تزيينله در يازدن كوب ومنزل بمنزل صحرالردن كوچوب برشبا هنكام ايرشوب اول فلك شكوهك صحنى قلالى خيام صبح فامله وسراپرده هاى سدره قيامله مالامال اولدى وقتى كيم اثار سحر عالم بوزن منور ايدوب روح القدس واردم اوردى سلطان بهارك كوزجيلرى شهريار شتانك طاغ باشنده كردون صفت خيمه لرنى كوردى كه ماه منوركبى چادرلر آسمانه همسر وسپهر آيين سايبانلرله كيوانه برابر اولمش كوياكه اول كوه جوان دل كه صورتده خضر ثانى ايدى بو هيبتدن بر پير فانى اولوب (واشتعل الرأس شيبا) قضيه سنه مظهر اولمش اول لشكر ظفر رهبرك سكندوسى كاوب باغلر اوجنه ايرمش سلطال بهار شهريار شتانك بو شوكتن وسپاهنك صلابت وشدتن و بسط زمين بساط چرخ برينه دك درفشان برق رخسان برله مملو اولديغن كوربجك بلديكم كندوسندن اكا مقاومت ولشكرندن كندويه معاونت بوقدر پس (الفرار مما لايطاق من سنن المرسلين والله عزيز ذوانتقام) ديوب همان برال اولدن برقاره ايكن اياق كوتروب صرخان وآيدين ايلارينه وهندوسند ساحلارنه عزم ايلدى كه (لاعار من الفرار عند انفصام الاختيار) استيلاء شهريار شتا دركوه وهامون و بلاد ربع مسكون) جونكم سلطان بهار مقابله دن مأيوس اولدى وتارك نام وناموس اولوب اقصاى ممالكنه فرار ايتدى وشهريار شتا دخى فردوات وكرصوات واشكر پرمهابت وعسكر باصلابت برله اول كوه فلك شكوهدن نزول ايلدى باغلر وباغچه لر ايچنه قونوب قرار ايتدى واول دريالين سپاه بى كران دخى صحرالرى محيط اولوب قوندى روى زمين آينه لو سپرلردن وسيوف مسلوله دن ورماه معقوله دن چرخ برينه دوندى غبراء ماتم زده شهريار شتا دولتنده كى كهنه لباسنى

وارقد سنده كى پلاسنى خلع ايدوب كافورى خيمه لردن سورى جامه لر وبيرامى خلعتلر كيوب مسرور پرنور اولدى وشهريار شتا عالمه شولدكلو ايثار درهم ايتديكه جبالك دامنى وصحارينك قوينى سيم خالص برله طوالدى اقچه پول يرنه خرجلنوب بوانعام عامه دريادە اولان ماهيلر بيله مستغرق اولدى

لمؤلفه

دونوب صحراى غبراينه زاره * اغچلر بكزدى اول بهاره
ايدوب سرما الندن ياقه سن چاك * فلك باشنه صچمق استدى خاك
يوز اوروب بادكبى بحر وبره * قراردن نشان بولمادى ذره

(نثر) اكرچه كيم آسمان ماتملرله قاره لر كيوب چشم ستاره نهانى قانلر اغلدى ولكن جهان بو سرورله اوده عود وعوده اود اوروب سرودلر بغلدى رودلر جام جم وآينهٔ اسكندر برله چمن ملكنده ساقيلق وسقالق اتمكه باشلدى وهواى شعبده باز شهريار شتا حضورنده بو بزمه دمسازلقلر كوستروب عجيب لعبتلر وغريب صنعتلر اظهار ايتدى عرصهٔ درختستانده وصحن كلستانده عهن منفوشدن وقطن محلوجدن عفاريت ذوى القرون وصخرهٔ جن وسمندون كبى هياكل مختلفة التمثال وتماثيل غريبة الاشكال بغليوب ملك جهانه برهراسان صلديكه سباع وضباع انس وجان كوروب دمبسته وحيران قالدى (يعملون له مايشاء من محاريب وتماثيل وجفان كالجواب وقدور راسيات) سرو سرافرازى كمشدن ميل وچنارى هنجارى بللوردن پيل ايلدى (فالناله الحديد ان اعمل سابغات) ودرخت صنوبردن هوايلقلر وشاخ ترلردن سيمين دوزدى كوياكه هر برى پروازه بال و پر آچمش طوررلر وياطاوس وآراوج هواده جولان اوررلر وطرفه آويزه لرله چرخ مقرنس اوزره ايشلراصدى ومنقللرك كفنده سوزنده اخكرى ياقوت احمر ايليوب سپهرك بغرنه انجم ايين اودلر بصدى اما بو بويله ايكن

شهر یار شتانك مهابت وشدتی برمثابده ونجابت وحدتی بردرجه ده ایدی که
کوندزلر کشف وارکمسه حجره سندن طشره باش چقرمغه قادر اولمزدی
وکیجه‌لر زاغ وزغن کردار خلائق آزمرده اولوب آشیانه یول بولمزدی
زمین کرم ابریشم کبی لعاب دهانندن کندوسنه کفن دوزمشدی زمان
شیرژیان کبی روباه وشغالین پوستین یوزمشدی کنجش وار هرکس اسیر
قفس وزباب کردار خاص وعام کرفتاردام اولمشدی هرکشی بربوجاغه
کیروب مانند هوام وسوام زاد ومستهام اولمشیدی ماهیلر سمندر حالنه
رشك ایدردی که آتشدن حصاری واردر دیو بلبلار طوطیلری تعجبلردی
که مجال کفتاری واردر دیو اژدها کردار مارلر پرپیچ وتاب اولمش رسن
پیشه کبی وخرطوم پیلان آستین بی دست کبی بوشلمش کهنه کیسه کبی
عملدن قالمشدی شاهنلرمرد مصاف ایکن پشه مثال غمدن ناتوان اولمشدی
وعنقارسلطان قاف ایکن پری صفت عالمدن نهان اولمشدی ونسناس کبی
قلوب ناس خوف وهراسله طولمشدی پرنده‌لر سکك کبی برفرجهٔ چوب
وکاف کمین آررلردی که سکوب اکا التجا ایده‌لردی ودرنده‌لر شغل آیین
برشکاف سنك وسوراخ زمین استرلردیکه قاچوب انده جا ایده‌لردی اعیان
شهروارکان دهرهربری کرك خونخوار وشیرمردم ازار ایکن میش
کردار وخرکوش وار پوست پوش اولوب مکانلرندن طشره چقمزدی
فلکلر عالمی طقوز طولنوردی برنان ایچون ملك یارب یارب چاغررلردی
انس وجانیچون

قطعه

قرص مهروکردهٔ مهتابی کورمز انس وجان * قانده کندی پردقیق ایکن جهان نان فلك
اولمسونمی غمدن اطفال چمن یکسر هلاك * ویرمز اولدی برایچم صودهره بستان فلك

زمین یدی قات یوغش بزه دونمشدی دریالرش‌واقدردو کنمشدی که کروب
قالمشدی والحاصل زمین وآسمان اهالینی حیرت المشدی هوالر آتش سوزان
این خلق یقردی یلدزلر خبردن دبسته قلوب بل بل یقردی جهانك
بوغمدن درونی اود خلائق اول اودله عود اولمشدی کلبن پرشوکتی محنتله
کورنلر خار پشت ظن ایدردی بلبل افسرده برك پژمرده کبی هوا او کنجه
سرکشته هر یکا اوچوب کیدردی صبح نشاط خنده ایده دیو بلبلهٔ غلغله
قان اغلردی نای سوخته جکر آتشین دملرله سماع اهلنك بغرین طاغلردی
مطربلر دردوغم سرودیله چنك وعوده یاقیلر یقوب درلردی

لمؤلفه

دکلینلر ناله‌می اکلرسه نی کبی روا * کم طقوز چرخی یقر بردمده بواوداو هوا

(نثر) وساقیلر ایقلره دوشوب قنلو یاشلریله یونی اوقورلردیکه

لمؤلفه

جکر اولعل لب دلبر غمندن * قدح کبی سراسر قانه یوندی
رقیب سرد صورت سوزلرندن * کوزم یاشی دوکوب مرجانه دوندی

(نثر) القصه شهر یار شتا کوه وهامونده ومماللك ربع مسکونده برسیاست
کوستردی که انهار صاحب رفتاره اياغن دوشوردوب زمین صفت زمن قلدی بلکه
طائفهٔ اشجار ونباتاتده اياغن طورر آز قلدی که (حقیقة الظلم قاطع الحیات ومانع
النبات) وچنار سردارك قولندن دستن دوشوروب بروجهله عملدن قودی که
حیات جناندن تمام ال یودی دیو سپید کوهی رستم وار سرتاپا قید آهنینه چکوب
بند فرمان ایلدی وصحرهٔ غبرائی سلیمان صفت شیشه‌یه قویوب دخی بند وزندان
ایلدی عالمی صیوب قاوردی وخام طمعلری آتشه چوردی وناپخته جانلری دریالین
دروندن قایندی واسیر البطن اولنلرك دیك صفت یورکلرن او بناتدی جهان خلقنی
بویوزدن کندویه ایصندر مغیچون طورمیوب صوق دموردوکدی ومیدان

مبارزنده لاف وكذاف ايدوب كندوسن اوكدى سفن كبى هوايى طبع اولنلرى كرداب مهالكه صلدى نه قصه درازايده لم حديث روى لى الارض مصداقنجه ربع مسكونى آوجى ايچنه آلدى مسالك عالم پرمهالك اولدى ومعا ربنى آدم كشته لردن مقابرله طولدى شول دلبرلركه لام زلف چوكان مثالى كوى ماه ومهره بازيچه كچردى ميدانى نقطهٔ دهانلرى كبى ديده لرنه حلقهٔ ميمدن تنك ايلدى وشول سمنبرلركه نون ابروى كمان كردارى سپهرك بازوسنه شكست صلردى هلاك چرخ آيين تير قامتى الفنى مانند چنك ايلدى وشول سرو قدلركه طرهٔ مفتوللرى سايبان كل وياسمين ايدى واول ارغوان خدلركه موى مرغوللرى پرده دارلاله ونسرين ايدى سنبل وارسياه لره كيرب پريشان وماتم زده وبنفشه كردار مشكين جامه لر كيوب آشفته وغمزده اولديلروشول دل وجان طبى پرى پيكرلره صاچلرى عقربنك نيشندن مجروح اولنلره لعاب دهانى نوشنك ترياكيله شفابخش اولوردى شهريار شتانك زهرمار صورتندن لبلرى لعلى شهد كفتار كبى قوت جان ايكن ياقوب كبود اولدى واول ملك حسن جمال شهريارى ملك سيمالركه مشكين خطلرى بخورندن مشام عالمى معطرودماغ بنى آدمى معنبرايدرلردى عذارتابدارى كبى دللرى آب روان ايكن اوداولدى اول سببدن خلق عالم ميخانه لره دوشوب سرمستلك وترك معابد ايدوب آتش پرستلك اختيار ايدرلردى خلاصهٔ قصه اولدركه سلطان بهارله شهريارشتامابينندهاول كوه كردون مداره درياى محيط كرداركقربى واسطه سيله نواحى بروساده بومقوله معارضه ومفاوضه وبورسمه مقارضه ومناقضه بحد ظهور بولور رآى ايچنده بلكه دفعه دفعه ممانعه ومدافعه ومواقعه ومرافعه واقع اولور ارباب حيرت واصحاب عبرت اول تبدلات بدايع الهى وتقلبات صنايع نامتناهى دن كاه ديده لرنه نوروسينه لرنه سرورحاصل ايدرلر وكاه حيرت ومدهوشلق وعزلت وخاموشلق عالمنه دوشرلركاه استشمام روايح انس وكاه استنسام فوايح قدس ايلركه (ان فى ايام دهركم نفحات الافتعرضوالها)

(فى الحقيقه)

فى الحقيقه بومقوله احوال پرخيال نزهتكاه اولى الابصار وعبرتكاه ذوى الافكاردر بلكه بينش ودانش قومنه هرورقده يوزسبق واردر هوشيار اولنلره كل ولاله دفترمعرفت كردكاردرصاحب عيار اولنلره هرقطره وژاله آيينهٔ قدرت پروردكاردر هرشيده مشاهدهٔ حق وسيرجمال مطلق قلوركه (مارايت شيأ الاور ايت الله معه) بوزحيق تحقيقك سرمستلرى وبوخانهٔ توفيقك باده پرستلرى هواى ياردن غيرى نغمه وتران ايلزلر وحكايهٔ دوستدن غيرى سوز سويلزلر مجاز يلرى نكتهٔ حقيقت وتعليم طريقتدر بونلر شول سمسارلردركه اللرن حاككه صونسلرزر وسنكه ياپشسه لر كوهر ايدرلر اول سببدن نظرلرنده سيم وزرسنك ومدردن بدتردر بونلر شول عيارلردركه اوتردقلرى يردن تماشاى ملك وملكوت وسيران عالم لاهوت ايدرلر اول جهتدن يانلرنده سير وسفر وعزلت وحضر بردر شاكر نعمتى منعم حقيقى دن بلور كافر عبادتى قبلهٔ مجازى يه قلور انوكاه كوكلنده سراج هدايت ياندى ديدهٔ بصيرتى خواب غفلتدن اوياندى آنوكه هماى دولتى وعنقاى عزيمتى جيفهٔ دنيايه ميل اتمدى طاوس قدسيلرله عرشى جولانكاه ايدندى وآنوكه شهباز فكرتى وشاهين امنيتى ماسواى حقدن كوزن دكدى نشيمن دست پادشاه ايدندى هركيم طالب دركاه در وهركيم معامل كاردر سرمايه سى ديدهٔ بيداردر سالكك راهى پرخطر واصلك بصرى سمع وسمعى بصردر غافللرك حجابى ظلمت ايسه عاقللرك نوردر جناب حقه قريب اولنلر ماسوادن دوردر انلركه مشتاق دنيادرسوزلرم بادهوادر شونلركه عشاق مولى درايكلدم نغمه ونوادر كورمادرزاده كحل الجواهردن نه فائده طفل نادانه پند حكمتدن نه عائده انلركه بى آتش درددردم اهل الله جانلره سردر كفتارك عاشق كوش ومعرفتك اهلى هوشدر مدعى بلبل صفت كوياوپرجوش وعارف كل كبى كوش وخموش اولور

❋ يتر اول لامعى افسانه پرداز * بوميدانك دكلسن پهلوانى ❋

درونك چونكه پراتش دكلدر * صوق سوزلرله طولدردك جهانی
بهاروصیف و یا كوزوشتادر * سوز وكلك جمله عنوان بیانی
جهان ایچنده بس در بو ملامت * درازاتدك زبان بدكمانی
سخن ملكن مسخر ایلدك طوت * چكوب سو سنلین تیغ زبانی
دم سردین زمانك كورمدكمی * نه قلدی سوسن رطب اللسانی
اكرخسان وقت اولسك سخنده * چكرسین طعن ولوم انس وجانی
مقرردر جهانك انقلابی * نه حاجت امتحان دورزمانی
دعاء شاهیله ختم ایت كلامك * كه اولدر عالمك صاحب قرانی
سكندر خدمتن ایلردی یللر * اكر كورسیدی بو كشور ستانی
خجل قلدی بو كون دریا وكانی * ضمیرپاك ودست درفشانی
كفی دربار اولدن استینی * اولپدر آب احسان ناودانی
اونتدرسه عجمی عالم ایچره * بو شاه معدلت نوش الروانی
مطیعی اولسه انس وجان روادر * سلیماندر چو نام قهرمانی
غبارمنك سایی دركهینك * دوشردی خاكه كحل اصفهانی
زهی كحل معنبركم شب وروز * فلكلر دیده سیدر سرمه دانی
پرشاهین نولاعهدنده قلسه * سركبك اوزره هردم سایبانی
پراشرقدری معراجینك اولسه * طقوز كوك پایكاه نردبانی
انوكچون بولدی كیوان قدرعالی * كه قصرینك اولپدر پاسبانی
ترازو درهمین دورنده كدكاه * فلكلر دن چكن باركرانی
بودرطغروسخن كژدر نظرده * انوكچون كوج كورراوقدن كمانی
طقوزچرخی عدوسی قلسه قلعه * كیرو استر هجومندن امانی
بو كون روی زمینك شاهی اولدر * كه تیغی درقضای آسمانی
عدوك اولسه بیك جانی ندرمان * كه تیریدر بلایی ناكهانی
فلكوش اوینادر بر پرمغنده * سپهری رمحنك سرور وانی
اولورهرطوبی كون كبی اتلسه * جهانك اژدر آتش فشانی

یاپو پدر شاخسار رایتنده * همای فتح ونصرت آشیانی
چون ایده زیر ران دولت سمندن * اولور اقبال طالع همعنانی
فلك پاینه قوریوز پرده باشن * نه حكمك كاوله نامی سرنشانی
وجودیدر حیات دین ودولت * حقیقت بو جهان تندراوجانی
بو كون عالمده اول یوسف جمالك * برادنا قولی مصرك حكمرانی
نه حاجت تیغ وتیروكلكی بسدر * قوضبط ایتمكه هند وستانی
شه ایران زمین فغفور وخاقان * سراسر كشورینك مرزبانی
اشیدوب سوزلری آب حیاتی * دوام دولتنده خضر ثانی
قراول اولمغیچون لشكر وكف * سفر قلدقچه آی جمشید ثانی
قلوز دركاهكی هرصبح منزل * دیكوب كوزكیجه انجم كاروانی
یساغك كوش ایدلدن پرده كوكده * غزالك شیر اولپذر مهربانی
بولوب بزم وصالك نای دمكش * قلور وهم فراقكدن فغانی
الهی بوشه كردون جنابی * الهی بوشه كون ومكانی
جهان طوردقچه سلطان جهان قل * ایشینی ایله عیش كامرانی

ابد عمری بهارن تازه قلغل
كه هركز كورمسون باد خزانی

وزیرخانده عزت افندینك مطبعه‌سنده طبع اولنمشدر

سنه ۱۲۹۰ ۲۱ شعبان

Süleymaniye ... Kütüphanesi
Kısmı Hacı Mahmud ef.
Yeni Kayıt 3448
Eski Kayıt